

REMZİ KİTABEVİ

William Shakespeare

VENEDİK TACİRİ

VENEDİK TACİRİ

KİŞİLER
VENEDİK DÜKÜ
Portia'nın Talipleri:
FAS PRENSİ
ARRAGON PRENSİ
ANTONIO: Venedikli bir tüccar ("Venedik Taciri")
BASSANIO: Antonio'nun arkadaşı, Portia'nın talibi
Antonio ve Bassanio'nun arkadaşları:
GRATIANO
SALERIO
SOLANIO
LORENZO: Jessica'nın sevgilisi
SHYLOCK: Bir Yahudi
TUBAL: Bir Yahudi, Shylock'un arkadaşı
LAUNCELOT GOBBO: Shylock'un hizmetkârı, soytarı
İHTİYAR GOBBO: Launcelot'un babası
LEONARDO: Bassanio'nun hizmetkârı
Portia'nın hizmetkârları:
BALTHAZAR
STEPHANO
PORTIA: Ölen babasının varisi, Belmontlu bir genç hanım
NERISSA: Portia'nın yardımcısı ve arkadaşı
JESSICA: Shylock'un kızı
Venedik ileri gelenleri, mahkeme görevlileri, zindancı, hizmetkârlar, görevliler
Olayların geçtiği yer: Venedik, Belmont'ta Portia'nın evi.

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Venedik'te bir sokak. Antonio, Salerio ve Solanio.)

ANTONIO — İçimde hep bir sıkıntı var.
Nedenini bilmiyorum ama bıktırdı artık;
Diyorsunuz ki, sizi de bıktırdı;
İyi ama, niye yakalandım bu derde,
Nerde buldum, nasıl kaptım onu,
Anlamı ne, kaynağı nerde,
Bir türlü bilemiyorum.
Üstelik öyle serseme çeviriyor ki beni,
Nerdeyse kendimi tanıyamaz oldum artık.

SALERIO — Aklın okyanusta dolaşıyor senin,
İşte orda, teknelerinin yanında;
Gemilerinin, dalgalar diyarının soylu beyleri,
Varlıklı efendileri gibi dolaştığı;
Ya da denizlerin gösteri arabaları (1) gibi,
Rüzgârla dolan heybetli yelkenleriyle
Kanatlanmış uçarken,
Arkalarında bel kırıp selam duran takalara
Tepeden baktığı yerde.

SOLANIO — İnanın bayım, benim malım da böyle tehlikede olsa,
Aklımın büyük bir kısmı orda,
Umutlarımın yanında olurdu.
Rüzgârın yönünü görmek için ot yolar dururdum.
Limanlar, iskeleler, güvenli koylar nerde diye,
Haritalardan başımı kaldıramazdım.
Malıma zarar verebilecek her şey içimi karartırdı.

SALERIO — Soğusun diye çorbama üflerken bile,
Çok sert bir rüzgârın
Denizde yol açabileceği felaketi düşünür,
Sıtmaya tutulmuş gibi titremeye başlardım.
Nerde kum saati görsem,
Aklıma sığ sular ve kum tepeleri gelir,
Kıymetli gemim Andrew'ü (2) kumlara saplanmış,
Tepe yelkeni, sanki mezarı öpmek ister gibi,
Kaburgalardan aşağı sarkmış görürdüm.
Kiliseye her gidişimde,
Kutsal taşlara bakmaya göreyim,

Tehlike dolu kayaları düşünmeden edemezdim.
Narin teknemin bordasına dokundukları anda,
Baharat yükü olduğu gibi denize dökülecek,
Kükreyen dalgalar ipek kumaşlarıma bürünecek;
Sözün kısası, onca varlık,
Bir anda hiçe dönecekmiş gibi gelirdi.
Aklım hep bunda olunca,
Aklıma gelen başıma gelir diye
Kara kara düşünmeden de edemezdim elbet.
Hadi hadi, ben biliyorum,
Aklı malında da ondan mahzun Antonio.

ANTONIO — Yok, yok, inanın; şükür ki talihim var.
Malımın tümü tek bir gemiye bağlanmış değil;
Ne de hepsi tek bir yerde.
Hem, varımı yoğumu bu yılın işi etkilemeyecek ki.
Yani, malıma üzülmüyorum.

SOLANIO — Öyleyse âşıksın.

ANTONIO — Yok canım!

SOLANIO — Âşık da değilsin demek;
Eh o zaman diyelim ki, dertlisin,
Çünkü keyifli değilsin.
Yani, aynı şekilde, gülüp oynuyor olsaydın,
Keyifliyim, çünkü dertli değilim, diyecektin.
Şimdi, iki yüzlü Janus (3) hakkı için,
Şu doğa da zamanında acayip kişiler yaratmış:
Kimi hep gözlerini kısar,
Gaydacıya gülen papağan (4) gibi, güler durur.
Kimiyse öyle sirke suratlı olur ki,
"Bu laf komik," diye Nestor (5) yemin etse,
Dişleri görünecek kadar bile gülümsemez.
(Bassanio, Lorenzo ve Gratiano girer.)
İşte soylu hısımın Bassanio'yla,
Gratiano ve Lorenzo geliyor. Haydi, hoşça kal.
Seni daha iyi dostlarla baş başa bırakalım.

SALERIO — Gelenlerin benden değerli olduğunu bilmesem,
Keyfini getirene kadar yanında kalırdım.

ANTONIO — Senin değerin benim gözümde çok yüksektir,
Ama anladığım kadarıyla işin var
Ve fırsat bu fırsat diye kaçıyorsun.

SALERIO — İyi sabahlar sayın lordlarım.

BASSANIO — Sayın baylar, ne zaman birlikte şöyle bir eğleneceğiz?
Ha, ne zaman, söylesenize?
İyice yabancı oldunuz artık, ayıp değil mi?
SALERIO — Bir gün kararlaştırıp buluşalım.
(Salerio ve *Solanio çıkar.)*
LORENZO — Lordum Bassanio, sen Antonio'yu bulduğuna göre,
Biz de gidelim artık. Ama lütfen
Akşam yemeğinde nerde buluşacağımızı unutma.

BASSANIO — Merak etmeyin.

GRATIANO —İyi görünmüyorsun Signior Antonio;
Dünyayı fazla önemsiyorsun:
Aldığın şeyin bedelini dertle ödediysen
Kaybettin gitti demek.
Öyle değiştin ki bilemezsin.

ANTONIO — Benim için dünya neyse odur Gratiano,
Bir sahne yani; herkesin de bir rolü var:
Benimki dertli adam rolü.

GRATIANO —Ben de soytarı (6) olayım bari;
Kırışıklar gelecekse, keyifle, kahkahayla gelsin;
Ölümcül iniltilerle yüreğim soğuyacağına,
Ciğerim şarapla ısınsın. (7)
İçinde kanı sıcak akıyorsa insan
Dedesinin mermer heykeli gibi
Niye çakılıp kalsın hep yerinde?
Uyanıkken niye uyur olsun,
Niye mızmızlık edip sarılığa yakalansın? (8)
Bak Antonio, iyi dinle,
Seni severim ve şimdi sevgim konuşuyor:
Bazı insanlar vardır, suratlarına,
Durgun suların yüzünde olduğu gibi,
Bir tür örtü takınırlar;
İnatçı bir suskunluk örtüsü.
Böyle yapmakla sanırlar ki, başkalarına,
Akıllı, ciddi, keskin zekâlı görünecekler.
Sanki, "Ben bilgiçler bilgiciyim;
Ağzımı açtığımda, hiçbir köpek havlamasın,"
Der gibidirler.
Oo, Antonio, ben öylelerini bilirim ki,
Sırf konuşmadıkları için bilge tanınırlar.
Ki, hiç kuşkum yok, ağızlarını açsalar,
Onları dinleyip de "budala" demekten

Ve lanetlenmekten kimse kurtulamazdı. (9)
Neyse, gerisini başka zaman anlatırım.
Ama şu "şöhret" denen minik balık için
Melankoli yemiyle avlanmaktan vazgeç; (10)
Hadi yürü Lorenzo. - Şimdilik iyi günler,
Vaazıma yemekten sonra devam ederim.

LORENZO — Pekâlâ, yemek vaktine kadar bize müsaade o zaman.
O dilsiz bilgelerden biriyim ben de herhalde;
Gratiano'dan hiç laf düşmüyor bana çünkü.

GRATIANO —Eh, iki yıl daha yanımda gezersen
Kendi sesini tanımaz olursun.

ANTONIO — Hadi güle güle;
İyisi mi ben de konuşmaya alışayım.

GRATIANO —Hay çok yaşa!
Çünkü sükût, ya kurutulmuş sığır diline,(11)
Ya da yaşı geçkin kızlara yakışır.

(Gratiano ve *Lorenzo çıkar.)*

ANTONIO — Bu da ne demek oluyorsa şimdi!

BASSANIO — Venedik'te Gratiano kadar çok konuşup az şey söyleyen kimse yoktur. Anlamlı sözleri, iki balya saman içinde iki buğday tanesini geçmez: Onları bulmak istersen gün boyu araman gerek; bulduğunda da aradığına değmiyor.

ANTONIO — Pekâlâ, hadi şimdi söyle bakalım,
Kutsal yolculuğa çıkar gibi
Gizlice görmeye and içtiğin o hanım kim?
Bana bugün söyleyeceğine söz vermiştin hani.

BASSANIO — Cılız gelirimin elverdiğinden öte yaşayışımla,
Varımı yoğumu nasıl saçıp savurduğum
Senin bilmediğin bir şey değil Antonio.
Bu soylu yaşam tarzım kısıtlanacak diye
Yakınıyor da değilim. Ama şimdi ilk amacım,
Bu savurgan yaşamın bana getirdiği
Büyük borç yükünden kurtulmak.
Hem parada, hem sevgide en çok sana borçluyum Antonio;
İşte borçlarımdan kurtulmak için
Tasarladığım tüm plan ve yolları da
Bu sevgi bağına güvenerek açıyorum sana.

ANTONIO — Ne olur, dostum Bassanio, anlat bana.
Sen her zaman şerefli bir insan olmuşsundur;

Bu da şerefli bir işse, inan ki,
Kesem, kendim ve varım yoğum
İstediğin an senin emrinde olacak.

BASSANIO — Okul günlerimde, attığım bir oku kaybedince,
Adaşını da aynı yere, aynı şekilde atar
Ve ötekini bulmak için bu kez gidişini dikkatle gözlerdim.
Böylece, ikisini de kaybetmeyi göze alır,
İkisini de bulurdum.
Neden mi söz ediyorum bu çocukluk anısından?
Çünkü, benden şimdi duyacakların da
Aynı saflıkla söyleniyor olacak da ondan.
Sana çok şey borçluyum ve yaramaz çocuklar gibi
Borçlu olduğum şeyi de kaybettim.
Ama, ilk oku attığın yere bir ok daha atarsan,
Bu kez nereye gittiğine iyi bakacağım için,
Hiç kuşkum yok, ya ikisini de bulurum,
Ya da en azından ikincisini sana geri getirir,
Yine birincisi için borçlu ve minnettâr kalırım.

ANTONIO — Sen beni iyi tanırsın, ama yine de,
Sevgimi sınayarak vaktini boşa harcamadan yapamıyorsun.
İnan ki, varımı yoğumu saçıp savursan,
Senin için elimden geleni yapacağıma güvenmemekle
Yaptığın haksızlık kadar
Büyük bir haksızlık yapamazsın bana.
Elimden gelebilecek her şeyin
Sınırlarını bildiğine göre,
Ne yapmamı istiyorsun söyle yeter.
Hadi, şimdi konuş.

BASSANIO — Belmont'ta zengin bir hanım var;
Kendisine babasından büyük miras kalmış;
Üstelik güzel de.
Ama, daha da güzeli ne biliyor musun:
Harika meziyetleri var.
Zaman zaman gözlerinden sessiz, hoş mesajlar aldım.
Adı Portia; Cato'nun kızı;
Brutus'un Portia'sından hiç aşağı kalmaz.
Onu tanımayan, değerini bilmeyen yok.
Dünyanın dört bir yanından esen rüzgârlar,
Durmadan namlı talipler katıp getiriyor evine.
Güneşli bukleleri, altın postun (12) tüyleri gibi,
Kıvrım kıvrım şakaklarından dökülüyor.
Öyle ki, evinin olduğu yer, Belmont,

Colchos sahiline döndü: (13)
Portia için nice Jason'lar geliyor oraya.
Ah Antonio'cuğum, elimde imkân olsa da,
Onlara bir rakip olabilsem;
İçimden bir ses, hiç kuşku yok,
Talih senin yüzüne gülecek, diyor.

ANTONIO — Biliyorsun, varım yoğum denizde;
Şu anda elimde ne para,
Ne de kısa zamanda para getirecek mal var.
O nedenle, git Venediği araştır;
Bak bakalım ne kadar kredim varmış.
Ne yap yap, seni Belmont'a,
Güzel Portia'ya götürmeye yetecek parayı bul.
Hadi durma, bir yandan sen,
Bir yandan ben, araştıralım bakalım.
İster kredime karşı versinler borcu
İster benim hatırım için, fark etmez.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Portia ve yardımcısı Nerissa girer.)

PORTIA — Vallahi Nerissa, şu minik bedenim bu koca dünyadan artık bıktı.

NERISSA — Sevgili bayan, eğer derdiniz kısmetinizle aynı ağırlıkta olsaydı, o zaman gerçekten bıkardınız. Görebildiğim kadarıyla, bolluk içinde yüzüp tıkananlar da, darlık çekip aç kalanlar kadar hasta olabiliyor. O halde, ara yerde olabilmek az mutluluk sayılmaz. Aşırılık saçları vaktinden önce ağartır, ama kararı kaçırmayanın ömrü uzun olur.

PORTIA — Güzel sözler; iyi de söylendi.

NERISSA — Bir de dinlenseydi, daha güzel olurdu.

PORTIA — Eğer iyi olanı yapmak, bilmek kadar kolay olsaydı, köy kilisesi katedrale, yoksulun kulübesi de kral sarayına dönerdi. Ben papaz diye, kendi öğüdünü dinleyene derim. Yirmi kişiye birden kolayca davranış dersi verirdim, ama o dersi alacak yirmi kişiden biri olmaya gelince iş değişir, insanın beyni, kanını (14) dizginleyecek yasalar koyabilir; ama kızışmış tutkular soğuk kuralların üstünden atlayıp geçecektir. Gençlik çılgınlığı da böyle bir tavşandır işte: Topal nasihatın ağının (15) üstünden atlayıverir. Herneyse, bu tür akıl yürütmenin koca seçmeme yardımı olacağını sanmıyorum. Ah, şu "seçme" işi yok mu! İstediğimi seçmek elimde olmadığı gibi, istemediğimi itmek de elimde değil. İşte, yaşayan bir kızın isteği, ölmüş bir babanın iradesiyle böyle köstekleniyor. Ne zor değil mi Nerissa: Ne seçmek elimde birini, ne reddetmek.

NERISSA — Babanız erdemli bir insandı; böyle kutsal kişilerin çoğu zaman bir bildikleri vardır. Bu nedenle, babanızın sizin talipleriniz için tasarladığı çekiliş işinde de - hani biri altın, biri gümüş, biri de kurşundan yapılma üç sandıktan doğru seçimi yapan sizi kazanacak ya - hiç kuşku yok, sizin seveceğiniz kişi doğru cevabı bulacak. Ama söylesenize, size talip olan prensler arasında hangisine kanınız kaynıyor?

PORTIA — Hadi sen adlarını sırayla sayıver; ben onları nasıl gördüğümü anlatırım, sen de ordan duygularımı çıkarırsın.

NERISSA — İlk sırada Napoli Prensi var.

PORTIA — Al sana şaşkın bir tay işte: Atından başka bildiği konu yok. Marifetmiş gibi de atını kendinin nalladığını anlatıyor. Korkarım anası bir nalbantla işi pişirmiş.

NERISSA — Sonra Palatine Kontu geliyor.

PORTIA — Adamda hep bir surat bir surat; "İster al beni, ister alma," der gibi sanki. Hiçbir fıkraya gülmüyor: Genç yaşta takındığı bu yabani tavıra ve acıklı ifadeye bakılırsa, yaşlanınca herhalde ağlayan filozofa (16) dönecek. Bunlardan biriyle evleneceğime, kemiği ağzında bir kurukafaya varırım daha iyi. İkisinden de Tanrı beni korusun!

NERISSA — Şu Fransız beyefendisine ne diyorsunuz, Monsieur le Bon'a?

PORTIA — Adamı Tanrı yarattığına göre, erkekliğine söz olamaz tabii. Alay etmek günah, biliyorum, ama yani o da! Napoli Pren si'ninkinden daha iyi bir atı, Palatine Kontu'nunkinden daha iyi bir surat asma huyu var. Adam hem herkes, hem hiç kimse. Ardıç kuşu ötse, başlıyor oynamaya. (17) Kendi gölgesiyle kılıç tokuşturur bu. Onunla evlenirsem yirmi kocayla birden evlenmiş gibi olurum. Bana kızarsa onu bağışlayabilirim; ama bana çılgınca tutulursa, aşkına asla karşılık veremem.

NERISSA — Peki Falconbridge denen şu genç İngiliz Baronu'na ne diyorsunuz?

PORTIA — Aslında ona hiçbir şey demiyorum, çünkü söylediğimi anlamıyor; ne de ben onu anlıyorum. Ne Latince, ne Fransızca ne de İtalyanca biliyor. Benim üç kuruşluk İngilizceme ise sen varken herhalde başka tanık istemez. Adamın görünüşüne diyecek yok; ama dilsiz bir kuklayla kim konuşabilir? Üstelik öyle de acayip giyiniyor ki! Bence cepkenini İtalya'dan, boru pantolonunu Fransa'dan, şapkasını Almanya'dan, davranışlarını da her yerden almış.

NERISSA — Komşusu İskoç Lordu hakkında ne düşünüyorsunuz?

PORTIA — Al sana iyiliksever bir komşu işte: İngiliz'den bir tokat ödünç almış ve elinden gelen en kısa zamanda ödeyeceğine yemin etmiş. Sanırım Fransız da ona kefil olmuş ve böylece bir şaplak daha garantilenmiş. (18)

NERISSA — Saxonya Dükü'nün yeğeni genç Alman'ı nasıl buluyorsunuz?

PORTIA — Sabahları ayık olduğu zaman çekilmez, akşamüstü sarhoş olduğu zamansa hiç çekilmez buluyorum. En iyi haliyle, insandan biraz kötü; en kötü haliyle ise hayvandan biraz iyice. Aman bu adam başıma kalmasın da ne olursa olsun.

NERISSA — Eğer çekilişe katılır ve doğru sandığı seçerse, siz de onunla evlenmeyi reddederseniz babanızın vasiyetini yerine getirmemiş olursunuz.

PORTIA — Bu nedenle, ne olur ne olmaz, yanlış sandığın üstüne koca bir bardak dolusu Ren şarabı koyuver kuzum. Çünkü o zaman, sandığın içinde şeytan olduğunu bilse yine dayanamaz onu seçer. Bir süngerle evlenmektense her şeyi yaparım Nerissa.

NERISSA — Bu lordların hiçbiriyle evlenirim diye korkmayın hanımefendi. Bana niyetlerini açtılar: Babanızın zoruyla uygulanacak olan şu sandık sınavı dışında bir yolla sizi kazanamazlarsa evlerine dönüp sizi bir daha rahatsız etmeyecekler.

PORTIA — Sibylla (19) kadar uzun da yaşayacak olsam, ya babamın vasiyetinde belirttiği yolla evlenirim, ya da Diana (20) gibi bakire ölürüm. Bu talipler tayfasının böyle makul olmaları hoşuma gitti. Çünkü yokluğuna tapmadığım bir kişi bile yok aralarında. Dilerim Tanrı yollarını açık eder.

NERISSA — Hatırlıyor musunuz hanımım, hani babanızın sağlığında, Montferrat Markisi'nin yanında buraya bir Venedikli gelmişti, hem okumuş hem asker?

PORTIA — Evet evet, Bassanio; adı buydu yanılmıyorsam.

NERISSA — Bildiniz efendim; şu budala gözlerimin gördüğü erkekler arasında güzel bir bayana en layık olanı oydu.

PORTIA — Onu iyi hatırlıyorum; senin övgüne layık biri olduğunu da hatırlıyorum. *(Bir Hizmetkâr girer.)* Ne var, ne oldu?

HİZMETKAR — Dört yabancı sizi arıyor bayan, ayrılmadan önce izninizi isteyeceklermiş. Beşincisinden, yani Fas Prensi'nden de haberci geldi: Efendisi Prens bu gece burda olacakmış.

PORTIA — Bu gelen beşinciye, şu giden dördüne hoşça kal dediğim kadar gönülden hoş geldin diyebilseydim, gelişine çok sevinecektim. Eğer yüreğinde evliya yatıyor, ama dış görünüşü şeytana benziyorsa; beni eş diye alıvereceğine, günahlarımı dinleyip salıversin daha iyi. Gel Nerissa. (Hizmetkâra) Hadi ahbap, düş öne sen de. Daha taliplerden birinin arkasından kapıyı kapamadan öteki dikiliyor eşiğe.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Venedik'te bir sokak. Bassanio ile Yahudi Shylokc girer)

SHYLOCK — Üç bin duka,(21) evet.

BASSANIO — Evet bayım, üç ay süreyle.

SHYLOCK — Üç ay süreyle, evet.

BASSANIO — Dediğim gibi, Antonio kefil olacak.

SHYLOCK — Antonio kefil oluyor, evet.

BASSANIO — Veriyor musun, vermiyor musun? Cevabın ne, söylesene!

SHYLOCK — Üç ay için üç bin duka ve Antonio kefil.

BASSANIO — Cevabın ne buna?

SHYLOCK — Antonio iyi adam.

BASSANIO — Aksine bir şey mi duydun?

SHYLOCK — O yoo, yo yo: Yani iyi adam deyişimin nedeni, yeterli demek istiyorum da ondan - ama varı yoğu dışarda: Bir gemisi Trablus yolunda, bir başkası Doğu Hint Adaları'na gidiyor; ayrıca Rialto'da (22) duydum ki bir üçüncü gemisi Meksika'daymış, dördüncüsü İngiltere'ye yelken açmış, öteki gemileri ise oraya buraya dağılmış - ama gemi dediğin kereste, gemicilerse yalnızca insan; kara fareleri olur, su fareleri olur, su soyguncuları olur, kara soyguncuları olur, yani korsanlar demek istiyorum; ayrıca denizlerin tehlikesi de var, rüzgârlar var, kayalar var; adam yine de yeterli - üç bin duka - sanırım senedini kabul edebilirim.

BASSANIO — İnan ki edebilirsin.

SHYLOCK — Edebileceğime inanmam gerek; inanmak için de düşünmeliyim
Antonia'yla konuşabilir miyim?

BASSANIO — Bizimle bir yemek yemek lütfunda bulunursanız...

SHYLOCK — Yaa olur, bana domuz eti koklatın, İsa Peygamberinizin ne kadar cin varsa bedenine soktuğu hayvanın (23) etinden yedirin diye değil mi! Sizinle alır satarım (24), sizinle konuşurum, sizinle dolaşırım, vesaire; ama sizinle yemem, sizinle içmem, sizinle dua etmem. Borsadan ne haberler var? Şu gelen de kim?

(Antonio girer.)

BASSANIO — Bu Signior Antonio.

SHYLOCK — *(Kendi kendine.)*
Adam yaltakçı vergi tahsildarlarına benziyor.
Hıristiyan olması ondan nefret etmeme yeter;
Ama o şapşalca alçakgönüllülüğüyle
Faizsiz para vermesi ve Venedik'te
Bizim tefecilik işimizi sarsması
Nefretimi daha da artırıyor.
Bir gün punduna getirir adamın bacağını kaparsam, (25)
Yüzyılların öcünü almasını bilirim ondan.
Kutsal ulusumuzdan nefret ediyor;
Nerde kalabalık bir tüccar grubu bulsa,
Bana, yaptığım işlere,
Faiz dediği haklı kazancıma ağzına geleni söylüyor.
Ümmetime lanet yağsın onu bağışlarsam!

BASSANIO — Hey Shylock, duyuyor musun?

SHYLOCK — Elimde ne kadar para var diye düşünüyordum;
Bilebildiğim kadarıyla, şöyle kaba bir tahminle,
Tam olarak üç bin dukayı şu anda çıkaramam.
Ama olsun; Tubal varlıklı bir dindaşımdır;
Bana kredi açar. Yalnız, bir dakika!
Kaç aylığına demiştiniz?
(Antonio'ya)
Merak buyurmayın sayın Signior.
Biz de tam sizden söz ediyorduk beyefendi hazretleri.

ANTONIO — Shylock, aslında ben faizle para alıp vermem;
Ancak, dostumu acil sıkıntısından kurtarmak için
Bu prensibimi bozacağım.
(Bassanio'ya)
Ne kadar istediğini biliyor mu?

SHYLOCK — Evet evet, üç bin duka.

ANTONIO — Ve üç ay da süre.

SHYLOCK — Unutmuşum - üç ay süre -
(Bassanio'ya)
bana söylemiştiniz.
Pekâlâ, gelelim kefalete: Şimdi, durun bakalım
- Ama bir dakika, galiba siz şey demiştiniz,
Faizle borç alıp vermem demiştiniz.

ANTONIO — Faizle hiç iş yapmam.
SHYLOCK — Yakup, amcası Laban'ın koyunlarını otlatırken
- Bu Yakup (akıllı annesinin gösterdiği çaba sayesinde)

Peygamberimiz Hazreti İbrahim'in
Üçüncü kuşak mirasçısı oldu, evet üçüncü kuşak. [26]

ANTONIO — Ne olmuş peki, kâr mı sağlamış?

SHYLOCK — Yo, kâr almamış; yani sizin bildiğiniz anlamda,
Doğrudan kâr sağlamamış - bakın Yakup ne yapmış -
Laban'la anlaşmışlar:
Postu ala renkli ve benekli doğan bütün kuzular
Yakup'un hissesine düşecekmiş.
Güz sonu çiftleşme zamanı gelince,
Kızışan koyunlar koçlara yaklaşmış.
Bu yünlü besi hayvanları çiftleşmeye başlayınca,
Kurnaz çoban değneklerin kabuğunu yol yol soymuş
Ve çiftleşen kızgın koyunların gözünün önüne tutmuş.
O sıra gebe kalan koyunlar,
Kuzulama zamanı ala renkli kuzu yavrulamış,
Bunlar da Yakup'un olmuş.
Bu bir kazanç yoluydu ve mubahtı.
Eğer insan çalmıyorsa, kazanç mubahtır.

ANTONIO — Yakup, ya tutarsa diye girdiği bu işte aracıydı bayım,
İşin sonunu getirmek de onun elinde değildi;
Tanrı'nın eliydi bu girişimi sonuçlandıran.
Kârı haklı göstermek için mi anlattınız bunu?
Yoksa sizin altın ve gümüşünüz de koyun ve koç mu?

SHYLOCK — Orasını bilemem, ama inanın ki Signior,
Aynı hızla üretirim onları.

ANTONIO — Baksana Bassanio, Şeytan, işine gelirse,
Kutsal Kitap'tan örnek verebilir
- Kendine kutsal tanık bulan kötü bir ruh,
Yüzü gülen bir haindir,
Dışı güzel, içi çürümüş bir elmaya benzer.
Ah şu sahtekârlık, ne namuslu görünür dışardan!

SHYLOCK — Üç bin duka, oldukça yüklü bir para.
On ikide üç ay, bakalım kaçtan oluyor...

ANTONIO — Evet Shylock, sana borçlanıyor muyuz?

SHYLOCK — Signior Antonio, paralarım ve tefeciliğim yüzünden
Rialto'da beni az horlamadınız.
Ama ben hep omuz silkip geçtim, ses çıkarmadım;
Acı çekmek halkımın kaderinde var çünkü.
İmansız dediniz bana, insafsız köpek dediniz

Ve Yahudi giysilerime tükürdünüz;
Hepsi de, benim olan şeyi kullandığım için.
Eh şimdi de görünüşe göre yardımıma ihtiyacınız var.
Değil mi ha? Şimdi de bana gelip diyorsunuz ki,
"Shylock, bize para lazım," diyorsunuz;
Tükürüğünü sakalıma boşaltan,
Eşiğinize gelen sokak köpeğini tekmeler gibi
Beni tekmeleyen siz, şimdi para istiyorsunuz.
Ne ne desem peki ben size?
"Köpekte para ne arar?
Nasıl yapsın da bir köpek
Size üç bin duka borç versin?"
Demem gerekmez mi? Yoksa,
Köle gibi yerlere kadar eğilip,
Ezilip büzülerek, kısık bir sesle şöyle mi desem:
"Sayın efendim, geçen Çarşamba yüzüme tükürmüş,
Filan gün beni tekmelemiş,
Falan gün bana köpek demiştiniz.
Gösterdiğiniz bu nezaket karşılığı
Size şu kadar borç para vermek isterim?"

ANTONIO — Aynı şeyleri yine söylerim,
Yine suratına tükürürüm, seni yine tekmelerim.
Eğer bu parayı vereceksen,
Dostuna veriyormuş gibi verme;
Adi bir demir parçası karşılığı
Dostun dosttan faiz aldığı nerde görülmüş?
Paranı düşmanına veriyor gibi ver ki,
Gününde geri alamazsan,
Yüzün kızarmadan cezasını ödetesin.

SHYLOCK — Durun canım, o kadar sinirlenmeyin!
Dost olmak istiyorum sizinle,
Sevginizi kazanmak istiyorum.
Niyetim, bana sürdüğünüz utanç lekelerini unutmak,
Şu anda ne istiyorsanız vermek
Ve verdiğim paralar için tek kuruş faiz almamak.
Ama siz beni dinlemiyorsunuz bile.
İyilikle yapılmış bir teklif bu.

BASSANIO — Ama ne iyilik!

SHYLOCK — Ne iyilik olduğunu size göstereceğim.
Birlikte notere gidelim;
Orada bana basit bir senet imzalayın

Ve, sırf eğlencesine, diyelim ki,
Bana filan günde ve filan yerde,
Şartlarda belirtilen şu ve şu miktar parayı ödemezseniz,
Karşılığında, vücudunuzun istediğim yerinden,
O beyaz etinizden, tam yarım kilo kesilerek alınsın.

ANTONIO — Tamam anlaştık; bu senedi imzaladığım gibi,
Hem de, Yahudi'de iyilik çokmuş derim.

BASSANIO — Benim için böyle bir senet imzalayamazsın!
Parasız kalayım daha iyi.

ANTONIO — Hadi canım merak etme, gününde öderim parayı.
Önümüzdeki iki ay içinde,
Yani senedin gününden bir ay önce,
Senetteki değerin üç kere üç katı para
Elime dönmüş olacak.

SHYLOCK — Oh Hazreti İbrahim, şu Hıristiyanlara bak!
Kendileri pazarlıkta katı diye
Başkalarının niyetinden de şüpheleniyorlar.
Ne olur, bana söyler misiniz;
Ödeme gününü geçirdi diyelim,
Kararlaştırılan cezayı uygulayıp da ne kazanacağım?
insandan alınan yarım kilo et,
Ne koyun etine benzer, ne dana ne de keçi etine:
Para da etmez, kazanç da getirmez.
Bu dostluk elini
Sırf hakkımda iyi düşünsün diye uzatıyorum ona.
Alıyorsa alsın; almıyorsa, iyi günler,
Ama lütfen yanlış düşünerek bana haksızlık etmeyin.

ANTONIO — Tamam Shylock, senedi imzalayacağım.

SHYLOCK — O zaman hemen noterde buluşalım. Siz gidin,
Bu hoş senetle ilgili gerekli talimatı verin.
Ben gidip dukaları toplayayım;
Bu arada da, savurgan bir sersemin
Hiç de güvenilmez korumasına bıraktığım evime bir bakayım.
Birazdan yanınızda olurum.

(Çıkar.)

ANTONIO — Güle güle iyi yürekli Yahudi!
(Bassanio'ya)
Adam anlayışlı davranmaya başladı:
İbraniliği bırakıp Hıristiyan olacak galiba.

BASSANIO — Hainlerin iyi niyetine güven olmaz bence.

ANTONIO — Hadi canım, endişelenecek bir şey yok bunda;
Vade gününden bir ay önce gemilerim döner nasıl olsa.

(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Borazanlar çalar. Beyaz giysiler içinde kara yağız bir Kuzey Afrikalı olan Fas Prensi ve aynı renkte ve aynı giysileri taşıyan maiyetiyle, Portia, Nerissa ve Portia'nın maiyeti girer.)

FAS PRENSİ — Tenimin rengine bakıp beni beğenmezlik etmeyin;
Yanı başında yaşadığım, yakınında yetiştiğim güneşin,
Alev alev yanan güneşin verdiği gölgeli giysim o benim.
İsterseniz Phoebus'un (27) ateşinin,
Saçaklardan sarkan buzları eritmeye yetmediği
Kuzey yarıkürenin en akça yaratığını getirin bana.
Aşkınız uğruna ikimiz de birer kesik açalım tenimize
Ve görelim bakalım hangimizin kanı daha kırmızı,
Onunki mi, benimki mi?
İnanın sayın bayan, nice yürekli insan
Ürkmüştür şu gördüğünüz yüzden.
Aşkım uğruna yemin ederim,
Memleketimin en gözde kızları da
O yüze tutulmuştur.
Yüzümün rengi asla değişsin istemem,
Meğer ki siz kibar ecemin aklını çeleceğimi bileyim.

PORTIA — Seçme işinde bana yol gösteren
Gözlerimin kılavuzluğu değil yalnızca.
Hem, kaderimi belirleyecek sınav da
Gönlümce seçim yapma hakkını vermiyor bana.
Ama eğer babam beni sınırlamamış olsaydı
Ve kendi çizdiği yolla, size söylediğim şekilde,
Beni kazanacak olana varmamı istememiş olsaydı,
Sizin, şanlı prens, sevgimi kazanma şansınız,
Şimdiye dek gördüğüm taliplerin
Hiçbirinden az olmazdı.

FAS PRENSİ — Bu sözleriniz için teşekkür ederim.
O halde, şimdi talihimi denemek istiyorum;
Lütfen sandıklara götürün beni.
Sizi kazanmak uğruna sayın bayan,
Hem İran Şahı'nın, hem de,
Sultan Süleyman'a karşı üç meydan savaşı kazanmış
İranlı Şehzadenin hakkından gelmiş şu pala hakkı için,

Dünyanın gelmiş geçmiş en sert bakışlı gözlerinden
Daha sert bakabilir,
Dünyanın en korkusuz yüreğinden
Daha pervasız olabilir;
Dişi ayının emzirdiği yavruları koynundan söker alır,
Av peşinde kükreyen aslanı hiçe sayabilirim.
Ama heyhat! Herkül'le Lichas, (28)
Hangimiz daha üstün diye zar atsalar,
İş baht işi olunca belli olmaz;
Bakarsınız güçsüz olan daha iyi atıverir
Ve Alkides (29) de uşağına yenik düşer.
İşte böyle, kılavuzum kör talih olunca,
Benim seçip bulamadığıma,
Benden daha değersiz biri ulaşabilir,
Bana da acı içinde ölmek düşer.

PORTIA — Eh bunu göze alacaksınız
Ve, ya hiç seçim yapmayacak, ya da,
Önce yemin edeceksiniz:
Yanlış seçim yaparsanız
Bir daha hiçbir kadına
Evlenme teklif etmeyeceksiniz.
Bu nedenle, iyi düşünün.

FAS PRENSİ —Gerek yok. Hadi, götürün beni kısmetime.
PORTIA — Önce mabete, yemekten sonra da,
Talihini denemeye.

FAS PRENSİ —Talihim açık olsun o zaman!
Birazdan ya en kısmetlisiyim insanların,
Ya en lanetlisi.

(Borazanlar çalar. Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Venedik'te bir sokak. Soytarı Launcelot Gobbo girer.)

LAUNCELOT — Yani vicdanım elverse de şu efendim Yahudi'nin elinden kaçıp kurtulsam artık. Şeytan dirseğimin dibinde kışkırtıp duruyor; diyor ki, "Gobbo, Launcelot Gobbo, evladım Launcelot," ya da "evladım Gobbo," ya da "evladım Launcelot Gobbo, bacaklarını kullan, hadi fırla, kaç burdan." Vicdanım diyor ki, "Yoo; sakın ha, şerefli Launcelot, sakın ha şerefli Gobbo," ya da, yukarda da belirtildiği gibi, "şerefli Launcelot Gobbo, kaçayım deme, tabanları yağlayıp kaçmak yakışmaz sana." Ama o yaman şeytan yok mu, "Hadi yallah, yürü, durma!" diyor, "Yahu yüreklen biraz, koş hadi." Ama vicdanım, yüreğimin boynuna asılmış bana bilgece diyor ki, "Şerefli dostum Launcelot" - yani ben şerefli bir adamın oğlu olduğumdan, daha doğrusu şerefli bir kadının oğlu diyecektim çünkü babamda biraz kokusu çıkmış işin, yani hafif taşkınlık varmış, ağzının tadını bilirmiş - işte vicdanım diyor ki, "Launcelot, kımıldama!" - "Kımılda!" diyor şeytan, - "Kımıldama!" diyor vicdanım. Ben de diyorum ki, "Vicdan," diyorum, "güzel söylüyorsun" - "Şeytan," diyorum, "güzel söylüyorsun," - vicdanımın sözünü dinlersem, efendim Yahudi'nin yanında kalmam gerekiyor, efendimse (aman Allah korusun!) bir çeşit şeytan; Yahudi'den kaçıp kurtulmak için şeytanın sözüne uymam gerek, şeytansa (çok afedersiniz) iblisin ta kendisi: Yahudi kesinlikle insan kılığında bir şeytan; vicdanıma gelince, o da biraz insafsız bir vicdan, yani Yahudi'nin yanında kal dediğine göre bana... Şeytanın öğütü daha dost işi: Tamam, kaçıyorum şeytan, tabanlarım senin emrinde, kaçıyorum.

(Elinde bir sepetle ihtiyar Gobbo girer.)

GOBBO — Beyefendi evladım, ne olur söyler misin bana, Yahudi Beyefendinin evine nerden gidilir?

LAUNCELOT — *(Kendi kendine)* Vay canına! Bu benim özbeöz babam yahu. Yarı kör olduğu için, hatta üç çeyrek kör olduğu için, beni tanıyamadı - şunun biraz kafasını karıştıralım.

GOBBO — Beyefendi delikanlı oğlum, söylesene Yahudi Beyefendinin evine hangi yoldan gidilir.

LAUNCELOT — İlk yoldan sağa sap, ama yolların en ilkinden sola sap; ancak ondan da önceki yoldan hiçbir yana sapmadan aşağı dolandın mı Yahudi'nin evine gelirsin.

GOBBO — Hay Allah, biraz zor bulurum bu yolu ben. Yanında Launcelot diye biri vardı, hâlâ yanında mı değil mi?

LAUNCELOT — Genç Launcelot Beyefendiden mi söz ediyorsun? *(Kendi kendi' ne)* Bakın şimdi nasıl seller akacak; *(Yüksek sesle)* genç Launcelot Beyefendiden mi söz ediyorsun?

GOBBO — Ne beyefendisi bayım, yoksul bir adamın oğlu. Söylemesi bana düşmez ama, babası namuslu, muhtaç bir yoksuldur ve Allah'a şükür hayattadır.

LAUNCELOT — Babasını boş ver şimdi, biz genç Launcelot Beyefendiden konuşalım.

GOBBO — Sadece Launcelot, muhterem efendim.

LAUNCELOT — Söylesene bana ergo (30) ihtiyar, ergo rica ediyorum, genç Launcelot Beyefendiyi mi kastediyorsun?

GOBBO — Launcelot'u kastediyorum çok muhterem efendiciğim.

LAUNCELOT — Ergo Launcelot Beyefendiyi - Launcelot Beyefendiden söz etme babalık, çünkü bu genç beyefendi (kader kısmet, falan filan, Üç Kızkardeş (31) ve benzeri bilim dalları yüzünden) vefat etti; ya da, senin anlayacağın dille, göğe yükseldi.

GOBBO — Deme yahu, Allah korusun! O çocuk ihtiyarlığımda benim bastonum olacaktı, -dayanağımdı benim o.

LAUNCELOT — *(Kendi kendine)* Bende öyle değneğe, çomağa, bastona, çadır direğine benzer hal var mı? *(Yüksek sesle)* Beni tanıdın mı baba?

GOBBO — Hay Allah, seni tanıyamadım genç beyefendi, ama ne olur söylesene, evladım (Tanrı ruhunu şadetsin) yaşıyor mu, öldü mü?

LAUNCELOT — Beni tanımadın mı baba?

GOBBO — Ah efendim, ben yarı körüm; tanıyamadım seni.

LAUNCELOT — Gözün sağlam olsaydı da tanımazdın zaten. Babanın akıllısı tanır çocuğunu. Pekâlâ ihtiyar, sana oğlundan haber vereyim, *(Diz çöker.)* hayır duanı esirgeme benden. Gerçek ortaya çıkacaktır, cinayet sonsuza dek gizli kalamaz; oğulları saklayabilirsin belki, ama gerçek er geç açığa çıkar.

GOBBO — Aman efendim ne olur kalk ayağa, sen benim oğlum Launcelot olamazsın.

LAUNCELOT — Ne olur oyunu bırakalım artık, hadi hayır dua et bana: Launcelot'um ben, hani dün senin yavrun, bugün oğlun olan ve hep evladın kalacak Launcelot.

GOBBO — Oğlum olduğunu aklım almıyor bir türlü.

LAUNCELOT — Benim de aklıma söyleyecek bir şey gelmiyor artık. Ama ben Yahudi'nin adamı Launcelot'um ve karın Margery'nin de anam olduğuna eminim.

GOBBO — Adı sahiden Margery! Eğer sen Launcelot'san, vallahi muhakkak benim kanımdansın. 'Şu Tanrı'nın işine bak, sakalın da amma gürmüş! (32) Benim koşum atı Dobbin'in kuyruğundaki tüylerden daha çok tüy var çenende.

LAUNCELOT — *(Doğrulur.)* Dobbin'in kuyruğu da tersine uzuyor olmalı o zaman. Onu son gördüğümde kuyruğundaki tüyler benim suratımdakinden fazlaydı.

GOBBO — Hey yarabbi, nasıl da değişmişsin! Efendinle aran nasıl? Ona bir hediye getirdim; aranız nasıl şu sıra?

LAUNCELOT — İyi iyi; ama ben kendi adıma artık kaçmayı kafama koyduğum için, biraz yol almadan arkama bakmaya bile niyetim yok. Efendim tam bir Yahudi - hediye yerine yağlı bir ip ver ona daha iyi. Yanında bir deri bir kemik kaldım. Kaburgalarımdaki her bir kemiği tek tek sayabilirsin. İyi ki geldin baba; sen hediyeni Bassanio diye bir beyefendi var ona ver daha iyi. Adamlarına hep gıcır gıcır uşak giysisi alır. Ona kapılanamazsam, kaçabildiğim yere kadar kaçmaya niyetliyim. Ah kısmet, nerdesin! Hadi yürü baba, yanına gidelim. Bundan sonra Yahudi'nin yanında duran Yahudi olsun!

(*Bassanio, Leanardo ve Bassanio'nun adamları girer.)*

BASSANIO — *(Adamlardan birine)* Peki ama elini çabuk tut ki akşam yemeği en geç saat beşte hazır olsun. Şu mektupları dağıt, giysileri ısmarla ve Gratiano'ya da söyle hemen benim eve gelsin.

(Adam çıkar.)

LAUNCELOT — Hadi baba, git yanına.

GOBBO — Tanrı sizi korusun efendim.

BASSANIO — Sağol, bir şey mi istemiştin?

GOBBO — Bu benim oğlum efendim; yoksul bir çocukcağız.

LAUNCELOT — Yoksul bir çocukcağız değil efendim, varsıl Yahudi'nin adamı ve babamın da belirteceği gibi, ister ki...

GOBBO — Sizden, hani derler ya, büyük bir mazuratı var efendim; yanınızda çalışmak istiyor yani.

LAUNCELOT — Yani sözün kısası ve uzunu şu ki, ben Yahudi'nin hizmetindeyim ve babamın da belirteceği gibi niyetim şey...

GOBBO — Yüksek izninizle, saygıdeğer beyefendi hazretleri, oğlumla efendisi pek dostça geçiniyor sayılmazlar...

LAUNCELOT — Kısacası, gerçeğin ta kendisi şu ki, Yahudi bana haksızlık ettikten başka, ayrıca da, umarım yaşlı bir adam olan babamın da belirtimleyeceği gibi...

GOBBO — Siz beyefendi hazretleri yesin diye şurda birkaç kumru getirdim, isteğime gelince...

LAUNCELOT — Kısa kesecek olursak, şu namuslu ihtiyardan da beyefendi hazretlerinin birazdan öğreneceği gibi, işin ne münasebeti bana ait oluyor ve siz bana bakmayın, şu adamın ihtiyarlığına bakmayın, aslında bu zavallı adam, yani babam...

BASSANIO — İkiniz adına bir kişi konuşsun; ne istiyorsunuz?

LAUNCELOT — Size hizmet etmek.

GOBBO — İşte meselenin özürü (33) de burda efendim.

BASSANIO— *(Launcelot'a)*

Seni iyi tanıyorum; hadi bakalım işin oldu;
Efendin Shylock bugün benimle konuşurken
Senden de iyi söz etti; ancak,
Zengin bir Yahudi'nin hizmetinden
Benim gibi yoksul bir beyin hizmetine geçmek
Yükselme sayılır mı bilemem.

LAUNCELOT — Hani şu ünlü atasözü var ya, efendim Yahudi'yle sizin aranızda güzel paylaştırılmış: size "Tanrı'nın inayeti" ona da "yeterli" düşmüş.(34)

BASSANIO — İyi söyledin.

(Gobbo'ya)

Hadi baba, şimdi oğlunla birlikte gidin;

(Launcelot'a)

Eski efendine veda et, sonra da evime gel.

(Adamlarına)

Dikkat edin, ona vereceğiniz giysiler,
Ötekilere verdiğimizden daha şık olsun.

(Adamlar çıkar.)

LAUNCELOT — Hadi gir baba. Yoo, benden hizmetkâr olmaz. Kafamda dilim bile yok. Bakalım, *(Avcuna bakar)* yani İtalya'da kimde vardır bundan daha iyi bir avuç içi: Kitap gibi okunuyor - talihim açık! Vay anasını, dümdüz bir hayat çizgisi! Şurda alacağım kadınlarla ilgili ufak bir nokta var. Ah, on beş karı da neymiş! On bir dulla dokuz kız

ne getirir ki adama? (35) Sonra, üç defa boğulmaktan kurtuluyoruz; canımız kuştüyü yatağın ucunda sallanıyor. (36) Şurda bir iki ufak kaçamak var. Eh, eğer talih bir kadınsa, bu iş için ondan iyisi olamaz. Hadi baba, gel. Şu Yahudi'yle veda işini bitirelim. *(Launcelot ve Gobbo çıkar.)*

BASSANIO — (Bir *liste verir.)*
Lütfen bunları unutma, olur mu Leonardo.
Şurdaki her şeyi alıp yerleştirdikten sonra,
Hemen geri dön, çünkü bu gece,
En saydığım dostumla yemek yiyorum.
Hadi artık, durma.

LEONARDO — Oldu, elimden geleni yapacağım.

(Leonardo çıkarken, Gratiano girer.)

GRATIANO — Efendin nerde?

LEONARDO — İşte orda efendim, gidiyor.

(Çıkar.)

GRATIANO — Signior Bassanio!

BASSANIO — Gratiano!

GRATIANO — Senden bir iyilik isteyeceğim.

BASSANIO — Yaptım gitti.

GRATIANO — Sakın hayır deme. Seninle birlikte Belmont'a gelmek zorundayım.

BASSANIO — Zorundaysan gel. Ama bak, Gratiano,
Sen yol yordam bilmezsin, biraz yabanisindir;
Ağzından çıkanı da kulağın duymaz.
Bunlar aslında sana yakışır
Ve bizim gözümüzde kusur sayılmaz;
Ama seni tanımayanlar arasında aykırı kaçar.
Ne olur biraz gayret et de, taşkın ruhuna
Şöyle serin birkaç damla uysallık damlatıp sakinleştir.
Yoksa, senin çılgınca davranışların yüzünden,
Gittiğim yerde ben zarar görür
Ve umutlarımı yitirebilirim.

GRATIANO — Signior Bassanio, şimdi beni dinle:
Eğer akıllı uslu giyinmezsem,
Saygılı konuşmazsam, küfürü azaltmazsam,
Cebimde dua kitabı taşımazsam,
Ağır başlı görünmezsem,

Dahası, şükür duası edilirken,
Şapkamı çıkarıp, şöyle, gözlerimin önüne tutmazsam
Ve iç çekip "Amin," demezsem;
Ninesinin hoşuna gidecek her davranışı
İyi çalışmış biri gibi, [37]
Her türlü terbiye kuralına uymazsam
Bir daha hiçbir sözüme güvenme.

BASSANIO — İyi öyleyse, göreceğiz bakalım.

GRATIANO — Yalnız, bu gece hariç.
Bu gece yapacaklarımla ölçme sakın beni!

BASSANIO — Yoo, doğrusu yazık olur.
En keyifli kılığınla gelmelisin bence;
Dostlarımız eğlenmeye gelecek çünkü.
Neyse, hadi hoşça kal. Şimdi biraz işim var.

GRATIANO — Ben de Lorenzo ve öteki arkadaşlarla buluşacağım;
Ama yemek zamanı görüşürüz.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Venedik'te bir sokak. Jessica ve Launcelot Gobbo girer.)

JESSICA — Babamı terk edip gideceğine üzüldüm.
Evimiz bir cehennem; ama sen, sevimli şeytan,
Sıkıntılı havayı biraz dağıtıyordun.
Neyse, hadi güle güle; al sana bir duka.
Bir de, Launcelot, akşam yemeğinde,
Yeni efendinin konuğu Lorenzo'yu göreceksin.
Ona şu mektubu ver, ama kimse görmesin.
Hadi artık, güle güle.
Babam seninle konuştuğumu görmesin.

LAUNCELOT — Elveda. Gözyaşı dökmekten dilimde kalmadı seda! Güzeller güzeli dinsiz, dünya tatlısı Yahudi, eğer bir Hıristiyan evladı yolunu bulup seni almazsa ben de bir şey bilmiyorum. Ama elveda. Şu aptal damlaların selinde erkekliğim nerdeyse boğulacak hani. Elveda!

(Launcelot Gobbo çıkar.)

JESSICA — Güle güle sevgili Launcelot.
Ah, babamın evladıyım diye utanmak
Ne korkunç bir günah!
Ama, kızı olarak onun kanından gelme olsam da,
Davranışımda ona çekmiş değilim.
Oo Lorenzo, eğer sözünü tutarsan,
Son bulacak bu dertlerim,
Hem Hıristiyan olacağım, hem seni seven eşin.

(Çıkar)

Dördüncü Sahne

(Venedik'te bir sokak. Gratiano, Lorenzo, Salerio ve Solanio girer.)

LORENZO — Yok canım, yemek vakti sıvışır,
Benim evde kılık değiştirir,
Bir saat içinde geri dönmüş oluruz.

GRATIANO —Yeterli hazırlık yapmadık ki daha.
SALERIO — Meşalecilerle de henüz konuşmadık.
SOLANIO — Doğru dürüst hazırlık yapılmazsa
Her şey berbat olur.
O zaman bu işe hiç kalkışmayalım daha iyi.

LORENZO — Saat daha dört bile değil;
Hazırlıklar için iki saatimiz var.
(Elinde bir mektupla Launcelot girer.)
Launcelot dostum, ne haberler var?

LAUNCELOT — Bir zahmet şunu yırtarsanız, belirtilmiş olabilir orda.

LORENZO — Bu eli tanıyorum. Vallahi kibar bir el bu!
Şu kağıttaki yazıyı yazan o zarif el yok mu,
Yazdığı kâğıttan bile beyazdır.

GRATIANO — Vay canına, aşk haberi ha!

LAUNCELOT — İzninizle efendim.

LORENZO — Nereye gidiyorsun?

LAUNCELOT — Şey, efendim, eski efendim Yahudi'yi, bu akşam yeni efendim Hıristiyan'ın evine yemeğe çağırmaya.

LORENZO — Dur bir dakika, al şunu. *(Para verir.)*
Sevgili Jessica'ya söyle,
Onu hayal kırıklığına uğratmayacağım.
Sakın başkası duymasın.
(Salerio ve Solanio'ya)
Haydi beyler,
Gidip bu geceki mask [38] için hazırlanın.
Ben bir meşaleci buldum bile.

SALERIO — O zaman ben de hemen gidiyorum.

SOLANIO — Ben de öyle.

LORENZO — Bir saat kadar sonra Gratiano'nun evinde buluşalım.

SALERIO — İyi fikir.

(Salerio ve Solanio çıkar.)

GRATIANO — Mektup güzel Jessica'dandı değil mi?

LORENZO — İyisi mi her şeyi anlatayım sana.
Onu babasının evinden nasıl almam gerektiğini,
Ne kadar altın ve mücevheri olduğunu,
Hangi uşağın giysilerini hazırladığını,
Hepsini bana kendisi söyledi.
Eğer babası Yahudi bir gün cennete giderse,
Sevgili kızının sayesinde gidecek;
Felaket filan da çıkamaz bu kızın yoluna; meğer ki,
Kız imansız bir Yahudi'nin kızı diye çıkacak olsun.
Hadi gidelim; giderken de oku bak bana yazdığını.
Benim meşalecim güzel Jessica olacak.

(Çıkarlar.)

Beşinci Sahne

(Venedik. Shylock'un evinin önü. Shylock ve eski hizmetkârı Launcelot girer.)

SHYLOCK — Pekâlâ, göreceksin.
İhtiyar Shylock'lâ Bassanio arasındaki farkı anlamada
Kendi gözlerin hakem olacak
(Jessica'ya seslenir.) Hey Jessica!
- Benim yanımda yaptığın gibi tıkınamayacaksın orda -
(Yine seslenir.) Hey Jessica!
- Yan gelip horlayarak giysi üstüne giysi eskitemeyeceksin -
(Yine seslenir.) Jessica, nerdesin?

LAUNCELOT — *(O da seslenir.)* Jessica, nerdesin?

SHYLOCK — Sana bağır diyen oldu mu? Ben sana bağır demedim.

LAUNCELOT — Siz sayın efendim bana hep, sana söylenmeden hiçbir şey yapmazsın, derdiniz de...

(Jessica girer.)

JESSICA — Beni mi çağırdınız? Ne istemiştiniz?

SHYLOCK — Akşama yemeğe davetliyim Jessica.
İşte anahtarlarım. Ama niye gideyim ki?
Beni sevdiklerinden çağırmadılar - yaltaklanıyorlar bana.
Ama yine de, nefretimi bilemek için bile olsa,
Gidip o savurgan Hıristiyan'ın yemeğini yiyeceğim.
Jessica kızım, evim sana emanet.
Hiç gitmek istemiyorum.
Başımda kötü bir şeyler dönüyor;
Dün gece de zaten rüyamda para torbaları gördüm.

LAUNCELOT — Ne olur gidin efendim. Genç efendim sizin teşhirinize [39] sevinecektir.

SHYLOCK — Ben de onunkine sevinirim.

LAUNCELOT — Ayrıca hep birlikte kotardılar işi. Bir mask seyredeceksiniz diyemem, ama seyredecek olursanız, demek ki geçen Kara Pazartesi [40] sabah altıda burnumdan boşuna kan boşanmamış, ki dört yıl önce de Paskalya öncesi ilk Çarşamba günü öğleden sonra boşanmıştı.

SHYLOCK — Ne, kostümlü eğlence mi var? Bana bak Jessica:
Kapılarımı kilitle; davulların gümbürtüsünü
Ve eğri boyunlu kavalların

O iğrenç cırtlak sesini duyarsan da,
Sakın pencere kafeslerine tırmanma;
Kafanı da sokağa uzatıp
O boyalı suratlı [41] şapşal Hıristiyanlara bakmaya kalkışma.
Evimin kulaklarını tıka;
Yani pencere kanatlarını diyorum.
Kof şaklabanlığın sesi
Benim ağırbaşlı evimden içeri girsin istemem.
Yakup'un değneği adına yemin ederim,
Bugün hiç öyle yiyip içesim yok;
Ama yine de gideceğim.
Hadi sen önden git, geleceğimi söyle.

LAUNCELOT — Ben önden gidiyorum efendim.
(Jessica'ya fısıldar) Hanımefendi,
Pencereden bakar olun;
Buraya bir Hıristiyan gelecek,
Yahudi kızı bir göz atsa değecek.

(Çıkar.)

SHYLOCK — Ne diyor Hagar'ın dölü o serseri ha? [42]

JESSICA — Hiç, "Elveda Hanımefendi," dedi o kadar.

SHYLOCK — Yüreği oldukça yufka bu şapşalın, ama çok obur.
İşini salyangoz hızıyla yapıyor,
Günboyu da yaban kedisinden çok uyuyor. [43]
Aylakları barındırmam ben evimde;
Onu da bu yüzden gönderiyorum;
Gitsin de, o adamın aldığı borç parayı
Saçıp savurmasına yardım etsin diye.
Hadi bakalım Jessica, içeri.
Bakarsın hemen dönerim.
Dediğim gibi yap; kapıları içerden kilitle.
Ne demişler: işini sağlam bırakan sağlam bulur;
Bu söz de tutumlu kafalarda hiç bayatlamadan kalır.

(Çıkar.)

JESSICA — Elveda; talihim açık mı, bakacağız.
Açıksa, ben bir baba kaybettim, sen de bir kız.

(Çıkar.)

Altıncı Sahne

(Aynı yer. Eğlence için "kostümlü" olarak Gratiano ve Salerio girer.)

GRATIANO — Lorenzo bize, bu balkonun altında bekleyin demişti.

SALERIO — Saati de nerdeyse geçti.

GRATIANO —Saatini geçirmesine şaştım;
Benim bildiğim, âşıklar saatin önünde koşar hep.

SALERIO — Hem de nasıl: Eğer kurulu ilişkileri korumaya değil,
Yeni aşk sözleşmeleri mühürlemeye gidiyorlarsa,
On kat hızlı uçar Venüs'ün kumruları. (44)

GRATIANO —Hep böyledir bu iş.
Ziyafete otururken sahip olduğu iştah
Ziyafet sonunda kimde kalır?
Hangi at, o zorla öğrendiği adımları, daha sonra,
İlk günlerin tükenmez şevkiyle atar? (45)
İnsanlar her şeyi
Yakalamaktan çok, kovalamaktan zevk alırlar.
Baştan aşağı takıp takıştırmış bir tekne düşün;
Nasıl gamsız bir delikanlı ya da savurgan evlat (46) gibi,
Onu kucaklayan, okşayan hoppa rüzgârın eşliğinde
Açılır demirli durduğu koydan!
Nasıl da, yine savurgan evlat gibi,
Kaburgaları göçmüş, yelkenleri paçavraya dönmüş,
Hoppa rüzgârın elinde cılızlaşmış, silkelenmiş,
Süklüm püklüm döner geri!

(Lorenzo girer.)

SALERIO — Bak Lorenzo geliyor. Sonra gene konuşuruz bunu.
LORENZO — Sevgili dostlar, geç kaldığım için kusura bakmayın.
Ben değilim sizi bekleten, benim işlerim.
Siz de bir gün eş hırsızı rolüne çıkarsanız,
İstediğiniz kadar bekleme sırası bana gelir.
Gelin, Yahudi babam burda oturuyor. Hey, kimse var mı?

(Jessica, oğlan çocuğu kılığında pencereye çıkar.)

JESSICA — Kim o? Yemin ederim sesin bana yabancı değil,
Ama söyle de emin olayım.

LORENZO — Lorenzo ve senin aşkın.

JESSICA — Lorenzo sahiden ve benim aşkım gerçekten.
Başka kimseyi sevemem böyle çünkü.

Şimdi artık, senin miyim, değil miyim,
Bilecek biri varsa o da sensin.
LORENZO — Tanrı ve senin düşüncelerin şahittir ki benimsin.
JESSICA — Hadi, tut şu kutuyu; zahmetine değer,
İyi ki vakit gece de beni göremiyorsun,
Kılığımdan çok utanıyorum çünkü.
Neyse ki aşkın gözü kördür ve âşıklar,
Birbirlerinin ufak tefek kusurlarını görmezler.
Çünkü öyle olmasaydı,
Kupid [47] bile beni böyle oğlan kılığında görse
Utancından kıpkırmızı kesilirdi.

****

LORENZO —
İn aşağı; benim meşale taşıyıcım olacaksın.
JESSICA —
Ne! Ayıplarıma mum ışığı mı tutacağım yani?
Zaten hepsi yeterince ortada ve ışıldıyor.
Bu görev her şeyi açığa vurur, sevgilim,
Oysa ben gizli kalmak zorundayım.
LORENZO —
Bu şirin oğlan çocuğu kılığıyla
Öylesin zaten tatlım.
Ama hadi gel hemen;
Çünkü sırrımızı saklayan gece
Kaçıp gidiyor nerdeyse;
Hem Bassanio'nun şölenine de bekliyorlar bizi.
JESSICA —
Kapıları kilitleyip
Biraz daha altın takayım,
Hemen geliyorum.
(Pencereden çekilir.)
GRATIANO —
Başlığım hakkı için, (48)
Yahudi filan değil bu kız;
Üstelik soylu bir hanım.
LORENZO —
Onu yürekten sevmiyorsam ne istersen de bana.
Akıl dersen onda, bilebildiğim kadarıyla;
Güzellik dersen onda, görebildiğim kadarıyla;
Sadakat dersen onda, kanıtlarıyla ortada.
İşte bunun için,
Onu hep olduğu gibi saklayacağım gönlümde:

Akıllı, güzel ve sadakatli bir hanım olarak.
(Jessica girer.)
Ah, geldin mi? Hadi beyler, gidelim;
Eğlencede bizi bekliyor dostlarımız.
(Lorenzo, Jessica ve Salerio çıkar. Gratiano çıkarken Antonio girer.)
ANTONIO —
Kim var orda?
GRATIANO —
Signior Antonio?
ANTONIO —
Ayıp ayıp Gratiano, ötekiler nerde?
Saat dokuz oldu; arkadaşların hepsi sizi bekliyor.
Kostümlü eğlence yok bu gece.
Rüzgâr döndü: Bassanio birazdan yola çıkacak.
Seni aramaya yirmi kişi gönderdim.
GRATIANO —
Sevindim bu işe. Bu gece yelken açıp
Yola çıkmaktan daha zevkli bir şey düşünemiyorum şimdi.
(Çıkarlar.)
Yedinci Sahne
(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Borazanlar. Portia, Fas Prensi ve her iki tarafın maiyeti girer.)
PORTIA — *(Hizmetkârlardan birine)*
Hadi git, perdeleri çek
Ve sandıkları bu soylu Prens'e göster.
(Fas Prensi'ne)
Şimdi seçiminizi yapın.
FAS PRENSİ
Birincisi altından, üstünde de şöyle yazıyor:
"Beni seçen, çok kişinin istediğini kazanacak."
İkincisi gümüşten ve şu söz var üstünde:
"Beni seçen, neye layıksa onu elde edecek."
Üçüncüsü kasvetli kurşundan; dosdoğru uyarıyor:
"Beni seçen, nesi varsa verip gözden çıkarmalı."
Doğru seçim yaptığım nerden belli olacak?
PORTIA —
Sandıklardan birinde benim resmim var Prens.
O sandığı seçerseniz sizinim.
FAS PRENSİ — Bir Tanrı yardım etse de karar verebilsem bari.
Dur bakalım; şu yazıları,
Sondan başlayıp bir daha inceleyelim.
Şu kurşun sandık ne diyor?
"Beni seçen, nesi varsa verip gözden çıkarmalı."

Vermeli mi? Ne için? Kurşun için mi?
Kurşun için mi gözden çıkarmalı?
Bu sandıkta tehlike var!
Her şeyini gözden çıkaracak kişi,
Karşılığında iyi bir çıkar bekler.
Altından bir kafa
Böyle değersiz şeylere tenezzül etmez.
O halde, kurşun için ne bir şey veririm,
Ne de gözden çıkarırım.
O bakir rengiyle (49) gümüş ne diyor acaba?
"Beni seçen, neye layıksa onu elde edecek."
Neye layıksa ha! Burda dur bakalım Fas Prensi
Ve kendi değerini şöyle tarafsızca bir tart.
Kendine kendi biçtiğin değerle,
Yeterince şeye layıksın; ama bu "yeterince",
Şu hanımefendiyi içine almıyor olabilir.
Yine de, kendi değerimden kuşkuya kapılmak
Zayıf bir davranışla kendimi küçümsemek olur.
Neye layıksam öyle mi?
Tabii ya, hanımefendi bu!
Soyum uygun düşüyor; malım mülküm dersen öyle;
Erdemlerim, görgüm ve terbiyem yine öyle.
Ama her şeyden önce, aşkımla layığım ona.
Artık daha ileri geçmeyip burda seçmek var.
Şu altın kabartma söze de bir daha bakalım:
"Beni seçen, çok kişinin istediğini kazanacak."
Elbette ya, hanımefendi bu!
Bütün dünya onun peşinde.
Yeryüzünün dört köşesinden bu kutsal türbeye,
Bu yaşayan, soluk alan evliyaya
Yüz sürmeye geliyor herkes.
Hyrcania (50) çölleri
Ve geniş Arabistan'ın engin bozkırları,
Güzel Portia'yı görmeye gelen prensler için
İşlek birer anayol oldu.
Denizler krallığının hırsla yukarı kalkmış,
Ağzından göklere salyalar saçan başı bile
Bu yabancı ruhlara (51) engel olamıyor.
Dere geçer gibi aşıp geliyorlar denizleri.
Portia'nın göksel resmi bu üç sandıktan birinde.
Kurşunun içinde olabilir mi?
Böyle adi bir şeyi düşünmek bile
Lanetlenmeye yeter.

Sanki karanlık mezardaymış gibi,
Onun mumlu kefeninin çevresinde (52)
Böyle kaba bir maden! Olacak iş değil!
Peki o resim, değeri saf altından on kat düşük olan
Gümüş duvarlar arasına kapatılmış olabilir mi?
Ah günahkâr düşünce!
Böylesine değerli bir taşın
Altından daha kötü bir maden içine oturduğu
Hiç görülmüş mü?
Evet, İngilizlerin bir parası var;
Üzerine de altından bir melek resmi koymuşlar.
Ama o yalnızca bir kabartma.
Oysa burda, altından bir yatakta,
Meleğin ta kendisi yatıyor. Verin anahtarı bana.
İşte seçimimi yapıyor
Ve şansım açık olsun diyorum.

PORTIA — O halde alın Prens.
Eğer resmim ordaysa, ben de sizinim.

(Fas Prensi altın sandığı açar.)

FAS PRENSİ — Hay Allah kahretsin! Bu da ne!
Bir kurukafa! Göz boşluğunda da
Dürülmüş bir kâğıt var. Okuyalım şunu.
"Her parıldayanı altın sanma;
Kim söylese de bunu, sakın inanma.
Az değil, dış görünüşüme kanan
Ve aldanıp sonunda canından olan.
Yaldızlı mezar görünce gözün kamaşır;
Bilmezsin ki içinde kurtlar kaynaşır.
Aklın da olsaydı eğer, yüreğin olduğunca;
Kafaca yaşlı olsaydın, bedence genç olsan da,
Durulmuş bulmazdın bu cevabı karşında.
Umudun söğüdü artık, hadi sana elveda."
(Kendi kendine)
Hem de nasıl söğüdü, boşa gitti tüm çaba;
Sıcağa elveda o halde ve ayaza merhaba.
Portia, hoşça kal; kısa kes diyor vedayı yüreğimin sızısı;
Kaybetmişse eğer insan, ona yakışanı da böylesi.

(Maiyetiyle birlikte çıkar.)

PORTIA —
Efendice bir ayrılış.
(Hizmetkâra)

Perdeleri kapa, hadi.
Onun gibi kim varsa seçimi de aynı olsun!
(Çıkarlar)

Sekizinci Sahne

(Venedik'te bir sokak. Salerio ve Solanio girer.)

SALERIO —
Yahu ben Bassanio'nun yelken açtığını gördüm.
Gratiano da onunla birlikte gitti.
Ama bence Lorenzo o gemide kesin yoktu.
SOLANIO —
Alçak Yahudi çığlık çığlığa Dükü kaldırmış;
Birlikte Bassanio'nun gemisini aramaya gitmişler.
SALERIO —
Geç kalmışlar; gemi yelken açmış bile.
Ama orada birisi Düke bilgi vermiş:
Lorenzo'yla sevgilisi Jessica,
Bir gondolda birlikte görüldü demiş.
Ayrıca Antonio da Düke güvence vermiş:
Bassanio'yla birlikte onun gemisinde de değillermiş.
SOLANIO —
Hayatımda hiç, o köpek Yahudi'nin sokaklarda attığı kadar
Acayip, tüyler ürpertici, durmadan değişen,
Şaşkın bir çığlık duymamıştım.
"Kızım! Ah dukalarım! Vah kızım!
Hıristiyanla kaçmış! Ah benim Hıristiyan dukalarım.
Adalet! Kanun! Dukalarım ve kızım!
Bir mühürlü torba dolusu, iki mühürlü torba dolusu duka;
Çifte duka; kızım çaldı benden!
Hele mücevherler! İki taş; iki koca değerli taş,
Kızım çaldı benden! Adalet! Bulun o kızı!
Taşlar onun üstünde; dukalar da!"
SALERIO —
Venedik'te ne kadar çocuk varsa Yahudi'nin peşine düşmüş;
"Taşlarım, kızım, dukalarım," diye haykırıyorlar.
SOLANIO —
Bizim Antonio ödeme gününü aksatmasa iyi olur;
Yoksa bedelini fena öder.
SALERIO —
Doğru, iyi aklına geldi.
Dün bir Fransızla konuşuyordum;
Bana dedi ki,
Fransızlarla İngilizleri ayıran dar denizlerde,
Bizim ülkeye ait yüklü bir tekne felakete uğramış.
Bunu duyduğum anda Antonio'yu düşündüm

Ve içimden, inşallah onunki değildir dedim.
SOLANIO —
Bence duyduklarını Antonio'ya söylesen iyi olur;
Ama birden söyleme de sarsılmasın.
SALERIO —
Yeryüzünde ondan daha iyi bir insan yoktur.
Bassanio'yla Antonio'nun ayrılışını gördüm.
Bassanio bir an önce döneceğini söyledi;
Antonio'nun cevabıysa şu oldu: "Hiç gerek yok,
Benim için işini aceleye getirme Bassanio.
Bırak zaman yeterince olgunlaşsın.
Yahudi'yle benim aramdaki sözleşmeye gelince;
Sevda dolu kafana hiç sokma bunu.
Eğlenmene bak; aklın yalnızca gönül işinde,
Oralara uygun düşen, sana yakışan
Aşk oyunlarında olsun."
Tam bunu söylerken gözleri yaşla doldu;
Başını çevirdi ve elini arkasına uzatarak,
Son derece heyecanlı ve duygulu bir hareketle
Bassanio'nun elini sıktı ve sonra da ayrıldılar.
SOLANIO —
Sanırım dünyayı Bassanio var diye seviyor.
Hadi yahu, gel de gidip onu bulalım;
İyice dertlenip hüzünlenmiştir şimdi;
Biraz eğlendirip canlandıralım.
SALERIO —
Öyle yapalım.
(Çıkarlar.)
Dokuzuncu Sahne
(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Nerissa ve bir Hizmetkâr girer.)
NERISSA —
Hadi çabuk, ne olur, çek perdeyi hemen.
Arragon Prensi yeminini etti
Ve seçimini yapmak için gelmek üzere.
(Borazanlar. Maiyetiyle birlikte Arragon Prensi ve Portia girer.)
PORTIA —
İşte sandıklar orda, soylu Prens,
İçinde bulunduğum sandığı seçerseniz,
Düğün törenlerimiz hemen başlayacak.
Ama yanılırsanız Lordum,
Hiçbir şey söylemeden,
Derhal buradan gitmelisiniz.
ARRAGON

Üç şeyi gözetmeye and içtim:
Birincisi, hangi sandığı seçtiğimi
Kimseye söylemeyeceğim.
İkincisi, eğer doğru sandığı bulamazsam,
Evlenme niyetiyle hiçbir kıza yaklaşmayacağım.
Son olarak da, şansım yaver gitmezse,
Derhal sizden ayrılıp gideceğim.
PORTIA —
Şu değersiz varlığım için
Bunca şeyi göze alıp gelen herkes
Aynı koşullarla and içiyor.
ARRAGON
O halde ben de hazırım artık.
(Sandıklara döner)
Dilerim şimdi bahtım açık,
Gönlümdeki umut gerçek olur!
Altın, gümüş ve adi kurşun.
"Beni seçen, nesi varsa verip gözden çıkarmak."
Bir şeyimi verip gözden çıkarmam için
Daha güzel olman gerek.
Altın sandık ne diyor? Evet, bakalım.
"Beni seçen, çok kişinin istediğini elde eder."
Çok kişinin istediği
- Bu "çok"la kastedilen kim acaba?
Herhalde, içeri bir göz atmayı akıl etmeden,
Her türlü havaya ve tehlikeye açık,
En korunmasız dış duvara yuva yapan
Şehir kırlangıcı gibi,
Görünüşe bakıp seçim yapan,
Şaşkın gözün gördüğünden ötesine aklı ermeyen
Aptal kalabalık olsa gerek.
Çoğu insanın istediğini seçmem ben;
Çünkü sıradan insanlar gibi davranmak,
Barbar kitlelerin yaptığını yapmak bana göre değil.
Öyleyse, sen ey gümüşten hazine sandığı,
Bir daha söyle şu sözünü bana:
"Beni seçen, neye layıksa onu elde eder."
Güzel söz doğrusu. Öyle ya,
Kaderi kim aldatabilir?
Erdemin damgası olmaksızın
Şerefli olmak mümkün mü?
Kimse hak etmediği onuru taşımaya yeltenmesin!
Ah keşke mal mülk, unvan, mevki gibi şeyler

Yalan dolanla, yolsuzlukla kazanılmasa da,
O yüce onuru taşıma hakkı
Erdemli kişinin olsa yalnızca.
Şimdi başı açık duran kaç kişi
Örterdi başını o zaman kimbilir; (53)
Buyruk veren kaç kişi buyruk alırdı.
Gerçek onur tohumu seçilip ayıklansa,
Kimbilir içinden kaç kaba köylü çıkardı;
Zamanın sapı samanı arasından
Kimbilir ne kadar onur toplanır
Ve ışıldamaya başlardı! (54)
Evet, şimdi seçim yapma zamanı geldi.
"*Beni seçen, neye layıksa onu elde eder."*
Layık olduğuma inanıyorum.
Verin bunun anahtarını,
Kısmetim neyse çıksın ortaya artık.
(Gümüş sandığı açar.)
PORTIA —
(Kendi kendine)
Sandıktakini görünce biraz fazla duraksadın.
ARRAGON
Bu da ne? Şaşkın bakışlı bir soytarı resmi!
Bir kâğıt tomarı uzatıyor bana. Okuyalım.
Portia nerde, sen nerde!
Kendime layık gördüğüm nerde, bulduğum nerde!
"Beni seçen, neye layıksa onu elde edecek."
Bir soytarı kellesi mi hak ettim yani?
Ödülüm bu mu? Bu kadarına mı layığım?
PORTIA —
Hata yapmak ayrı iş, yargılamak ayrı iştir;
Özünde karşıt eylemlerdir bunlar. (55)
ARRAGON
(Dürülmüş kâğıdı açar.)
Bu da ne?
Yedi kez ateşte sınandı bu gümüş en az, (56)
Yedi kez sınanmamış karar da hatasız olmaz.
Kimi insan hep gölgeleri kucaklar durur;
Sonunda senin gibi mutluluğun gölgesini bulur.
Dışı gümüş kaplı soytarı boldur dışarda;
Anlaşılan bir tanesi de işte şimdi burda.
Yatağını hangi eşle paylaşsan da sen,
Bil ki her zaman ben olacağım kellen.
Hadi uğurlar olsun sana;

Artık hiç bakma arkana.
Ben burada durdukça,
Aptallığım artacak galiba.
Tek budala kafayla gelmiştim kur yapmaya
İkisiyle birden dönüyorum şimdi geriye.
(Portia'ya)
Elveda tatlı bayan, yeminimi tutacağım;
Derdimi ömür boyu içime atacağım.
(Maiyetiyle birlikte çıkar.)
PORTIA —
İşte mum da pervaneyi böyle yakar.
Ah bu kendini beğenmiş budalalar!
Hem koşa koşa seçim yapmaya gelirler,
Hem akılları ancak yanlış seçimi yapmaya yeter.
NERISSA —
Eskiler boşuna dememiş elbette,
"Asılmayla evlenme kısmet işidir," diye.
PORTIA —
Hadi kapat perdeyi Nerissa.
(Haberci girer.)
HABERCİ
Hanımefendi nerde?
PORTIA —
Burda. Lordumun dileği nedir?
HABERCİ
Bayan, Venedikli bir genç geldi, kapıda bekliyor.
Efendisinin yaklaştığını haber vermeye gelmiş;
Selam ve saygılar yanında,
Gönülden kopma armağanlar getirmiş size.
İşine bu kadar uygun aşk elçisi hiç görmemiştim.
Yaklaşan yazın bolluğunu müjdeleyen bir Nisan günü bile,
Mahmuz vurup önden gelen ve efendisinin haberini getiren
Bu adam kadar sevimli olmamıştır.
PORTIA —
Aman aman, yeter bu kadar.
Adamı överken öyle bayram havasına girdin ki,
Birazdan senin akraban çıkıverirse hiç şaşmam.
Hadi gel Nerissa. Şu haşarı Kupid'in,
Kibar habercisini görmek için sabırsızlanıyorum.
NERISSA —
Ey Aşk Tanrısı, Bassanio olsun gelen, ne olur!
(Çıkarlar.)
ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Venedik'te bir sokak. Solanio ve Salerio girer.)

SOLANIO —

Peki Rialto'dan haber var mı?

SALERIO —

Bilmem, hâlâ aynı söylenti dolaşıyor: Antonio'nun mal yüklü bir gemisi dar denizlerde (57) batmış. Galiba o Goodwins dedikleri sığ ve çok tehlikeli yerde. Söylenenlere bakılırsa, bir sürü azman gemi leşi aynı yerde kumların içinde yatıyormuş - Tabii, Dedikodu Teyze'nin sözüne ne kadar güvenilirse!

SOLANIO —

İnşallah o da, zencefil çiğneyip (58) komşularına hep üçüncü kocasının ölümüne nasıl ağladığı masalını anlatan dedikoducu karı gibi yalancıdır. Ancak, işin doğrusu, lafı fazla dolaştırmadan ve konuyu uzatmadan söylemek gerekirse, sevgili Antonio, şerefli Antonio - ah, onun adının yanına yakışır bir sıfat bulamıyor insan -

SALERIO —

Hadi, noktayı koy artık.

SOLANIO —

Ha, ne dedin? Ha evet, sonuç olarak gemiyi kaybetmiş.

SALERIO —

İnşallah bu kayıplarının sonuncusu olur.

SOLANIO —

Şeytan araya girmeden hemen "Amin" diyeyim bu söze, çünkü işte kendisi Yahudi kılığında geliyor.

(Shylock girer.)

O merhaba Shylock! Tüccarlarda ne haberler var?

SHYLOCK —

Kızımın kaçtığını biliyordunuz, hem de herkesten, herkesten iyi biliyordunuz.

SALERIO —

Evet doğru. Ben kendi hesabıma, onu uçuran kanatları yapan terziyi tanırım.

SOLANIO —

Shylock da kendi hesabına kuşun uçmaya hazır olduğunu biliyordu; zamanı geldi mi analarının yanında kalmazlar artık.

SHYLOCK —

Lanetlendiğinde onun da yanına kalmayacak yaptığı.

SALERIO —

Orası kesin - eğer yargıcı Şeytan olursa.

SHYLOCK —

Kendi etim ve kanım bana isyan etsin!

SOLANIO —

Vay vay, seni ihtiyar leş yığını! Demek seninki baş kaldırıyor
ha! (59)
SHYLOCK —
Kızım, benim etim ve kanım diyorum.
SALERIO —
Senin etinle onunki arasındaki fark, kara kehribarla fildişi arasındaki farkdan fazladır; kanlarınız arasındaki fark da, kırmızı
şarapla beyaz Ren şarabı arasındaki farktan fazladır. Neyse, söylesene, Antonio'nun denizde hiç kaybı olmuş mu, olmamış mı?
SHYLOCK —
Bir yanlış hesap da orda yaptım - parasını saçıp savurmuş, meteliksiz kalmış biri o. Bir zamanlar borsaya gelirken cakasından geçilmezdi; şimdi Rialto'da kafasını çıkaramıyor sefil herif. Sözleşmesine baksın o! Bana "tefeci" demesini bilirdi. Sözleşmesine baksın o! Sırf Hıristiyan kibarlığı olsun diye borç para vermesini bilirdi. O sözleşmesine baksın.
SALERIO —
Ne olmuş yani, borcunu zamanında ödeyemezse, etini alacak değilsin herhalde. Ne işe yarar ki bu?
SHYLOCK —
Balık tutmaya yarar. Kimseyi doyurmasa bile, alacağım intikamı doyurur. Beni aşağıladı, yarım milyondan etti, zararlarıma güldü, kazancımla alay etti, halkımı hor gördü, işlerimi köstekledi, dostlarımı soğuttu, düşmanlarımı kızıştırdı - neden yaptı bunları peki? Ben Yahudiyim de ondan. Yahudi'nin gözü yok mu? Yahudi'nin elleri yok mu; organları, boy posu, duyuları, duyguları, heyecanı yok mu? Aynı yiyecekle beslenmiyor mu, aynı silahla yaralanmıyor mu, aynı hastalıklara yakalanmıyor mu, aynı yollarla iyileşmiyor mu, aynı kışın ve yazın üşüyüp ısınmıyor mu? Farkı ne Hıristiyan insandan? Etimizi kesince bizim de kanımız akmaz mı? Gıdıklanınca gülmez miyiz? Zehirlenirsek ölmez miyiz? Peki ya bize haksızlık ederseniz öcümüzü almaz mıyız? Her şeyde size benzediğimize göre, bunda da benzeyeceğiz tabii. Yahudi Hıristiyan'a haksızlık edince, karşılığında göreceği iyilik ne? İntikam! Hıristiyan Yahudi'ye haksızlık ederse, Hıristiyan örneğine göre karşılığı ne olmalı? intikam tabii! Hainlik etmesini sizden öğrendim, yine size uygulayacağım. Bu işi sizden çok daha iyi yapacağıma da güvenebilirsiniz.
(Antonio'nun bir adamı girer.)
ADAM
Baylar, efendim Antonio evinde ve ikinizle de görüşmek ister.
SALERIO —
Biz de her yerde onu arıyoruz.
(Tubal girer.)

SOLANIO —
İşte kavimden biri daha geliyor. Bunlar gibi bir üçüncüsü daha bulunamazdı doğrusu; meğer ki Şeytan'ın kendisi Yahudi olsun.
(Solanio, Salerio ve Adam çıkar.)
SHYLOCK —
Hey, nasıl gidiyor Tubal? Cenova'dan haber var mı? Kızımı buldun mu?
TUBAL
Sık sık ondan söz edildiğini duydum, ama bulamıyorum.
SHYLOCK —
Yaa, işte, işte, işte, işte! Frankfurt'ta bana iki bin dukaya mal olan elmas gitti. Bugüne dek lanet, halkımızın üstüne inmemişti [60]. Şu ana kadar hissetmemiştim onu. Hem de iki bin duka ve öteki değerli, çok değerli mücevherler. Keşke kızımın ölüsü şimdi ayaklarımın dibinde yatıyor olsaydı da mücevherler de kulaklarında olsaydı! Keşke ayaklarımın dibinde, tabutun içinde yatsaydı da dukalar da tabutta olsaydı! Hiç haber yok mu onlardan? Yaa, demek öyle! Kimbilir ararken kaç para harcadınız! Zarar üstüne zarar. Hırsız alacağını alıp gittiği gibi, bir o kadar da hırsızı bulmak için harcıyorsun. Üstelik sonuç bir hiç: Ne intikam var ortada ne de bir uğursuzluk; benim tepemde gezen hariç tabii! Kendi ağzımdan çıkan dışında ne bir hıçkırık var, ne de kendi döktüklerim dışında bir damla gözyaşı.
TUBAL
Başkalarının başına da uğursuzluk gelebilir ama. Cenova'da duyduğuma göre Antonio'nun...
SHYLOCK —
Ne, ne, ne? Uğursuzluk mu, uğursuzluk mu?
TUBAL
Trablus'tan gelen bir gemisi batmış.
SHYLOCK —
Şükür Tanrı'ya, Şükür Tanrı'ya! Doğru mu bu, doğru mu?
TUBAL
Batan gemiden kurtulan birkaç gemiciyle konuştum.
SHYLOCK —
Sana teşekkür ederim, iyi yürekli Tubal. İyi haber bu, iyi haber! Ha ha! Cenova'da duydun ha?
TUBAL
Duyduğum kadarıyla kızın Cenova'da bir gecede seksen duka harcamış.
SHYLOCK —
Yüreğime hançer batırdın şimdi. Altınlarıma elveda artık. Bir oturuşta seksen duka, seksen duka!
TUBAL
Venedik'te Antonio'nun alacaklılarından bazılarını gördüm: Kesin iflas eder diye yemin ediyorlar.

SHYLOCK —
Çok sevindim bu işe. Yakasını bırakmayacağım; işkence edeceğim ona. Sevindim bu işe.
TUBAL
Bu adamlardan biri bana bir yüzük gösterdi: Bir maymun karşılığı senin kızından almış.
SHYLOCK —
Allah belasını versin! İşkence yapıyorsun bana Tubal. O benim firuze yüzüğümdü. Bekârlığımda Leah'dan ([61]) gelmişti bana. Bir orman dolusu maymuna vermezdim onu.
TUBAL
Ama Antonio'nun işi kesin bitmiş.
SHYLOCK —
Öyle ya, bu doğru, çok doğru bu. Hadi Tubal, git bana on beş günlüğüne bir memur tut. ([62]) Borcunu ödeyemezse yüreğini alırım. Venedik'te Antonio'dan bir kurtulduk mu, dilediğim pazarlığı yapmak bana kalır artık. Hadi Tubal, sonra da sinagogumuzda buluşalım. Hadi dostum Tubal, yürü; bizim sinagogda Tubal.
(Çıkarlar.)
İkinci Sahne
(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Bassanio, Portia, Gratiano, Nerissa maiyederiyle birlikte girer.)
PORTIA —
Ne olur dur biraz; seçimini yapmadan önce
Bekle birkaç gün; çünkü yanlış sandığı seçtiğin anda,
Kavuşamayız artık. Onun için bekle biraz.
İçimden bir ses *(ama aşk değil)*
Seni kaybetmek istemediğimi söylüyor bana
Ve sen de bilirsin ki, nefret söyletmez böyle şeyi.
Belki de beni iyi anlamamışsındır diye
- Oysa bir genç kızın ağzı var dili yoktur -
Seçimini yapmaya kalkışmadan önce,
Seni burda bir iki ay tutmak isterdim.
Doğru seçim yapmasını da öğretebilirdim sana,
Ama o zaman yeminimi bozmuş olurum.
Bunu da asla yapamam. Beni bulamayabilirsin yani.
Ama öyle yaparsan, "keşke bozsaydım yeminimi,"
Dedirtir ve günah işletirsin bana.
Ah o bakışların yok mu! Başımı döndürdü,
İkiye ayırdı beni böyle:
Bir yarım senin, öteki yarım senin
- "Kendimin" diyecektim; ama benimse senin demek;

O halde hepsi senin.
Ah, öyle hain ki şu yaşam,
İnsanı haklarından demir parmaklıkla ayırıyor!
İşte böyle, hem seninim, hem değil.
Korktuğum çıkarsa, kader gitsin cehenneme, ben değil.
Çok fazla konuştum; ama zamanı yavaşlatmak için,
Onu idare edip uzatmak için yaptım;
Sırf seçimin biraz geciksin diye.
BASSANIO —
Bırak seçeyim; çünkü böyle,
İşkence çarkı üzerinde yaşıyorum.
PORTIA —
İşkence çarkında mı Bassanio? itiraf et öyleyse,
Nasıl bir ihanet karıştı aşkına?
BASSANIO —
Kuşku denen o çirkin ihanet yalnızca:
Beni ürkütüp aşkımın tadını çıkarmamı engelliyor.
Karla ateş ne kadar dost olabilirse,
İhanetle aşk da o kadar dost olabilir.
PORTIA —
Öyle mi? Ama yazık ki işkence çarkında konuşuyorsun;
Orda da insan zorlandı mı her şeyi söyler.
BASSANIO —
Canımı bağışla, gerçeği itiraf edeyim.
PORTIA —
Peki o halde; itiraf et, canın bağışlansın.
BASSANIO —
"Aşkım bağışlansın," diyecektim ben de itirafımda.
Ah, bundan zevkli işkence olur mu:
Kurtuluş için ipucunu, işkencecimin kendisi veriyor.
Ama artık şu sandıklardaki kaderimle yüzleşmeliyim.
PORTIA —
Hadi öyleyse! içlerinden birinde ben varım.
Eğer beni seviyorsan, hangi sandıktayım bileceksin.
Nerissa ve sizler, şöyle kenarda durun.
Müzik çalsın o seçimini yaparken;
Çünkü kaybederse, sonu kuğularınki gibi olacak:
Müzik eşliğinde solup gidecek. ([63])
Benim gözlerimse, onun yüzdüğü dere,
İçi suyla dolu ölüm döşeği olacak
- diyeyim de bari, benzetme tamamlansın.
Peki ya kazanırsa, o zaman ne olacak bu müzik?
O zaman da, yeni taç giymiş hükümdarın önünde

Sadık bendeler eğilirken çalan borazanlar oluverir.
Ya da, gün ışırken rüya gören güveyin
Kulaklarından içeri sokulup
Onu düğüne çağıran tatlı sesler olur.
İşte gidiyor. Genç Alkides,
Uluyan Troya'nın deniz canavarına sunduğu
Bakire kurbanı kurtarırken [64] ne kadar vakur idiyse,
En az o kadar vakur Bassanio da ve çok daha sevgi dolu.
Şimdi o kurban benim; kenarda duranlar da
Çanakkaleli kadınlar, gözleri yaşla dolu,
İşin sonunu görmek için bekleşiyorlar.
Haydi Herkül! Sen yaşarsan ben de yaşarım.
Bu kavgayı ben, çatışmanın içindeki senden
Çok daha derin bir heyecanla izliyorum.
(Müzik. Bassanio kutuları incelerken, aşağıdaki şarkı duyulur.)
Söyle bana, nerde yetişir Sevda: (65)
Gönülde mi, hayalde mi?
Nasıl doğar, neyle beslenir?
Koro: *Söyle, söyle.*
Gözlerde başlar önce Sevda,
Bakışlarla beslenir ve bir anda
Ölür kalır kendi beşiğinde.
Hadi çan çalalım ardından;
Hep birlikte: dan dan, dan dan!
Koro: *Dan dan, dan dan.*
BASSANIO —
Dış görünüş bazen hiç de yansıtmaz gerçeği;
Oysa dünya hep gösterişe kanmıştır.
Adaleti alalım: Duruşma sırasında,
Şöyle zarif sözlerle terbiye edilip sunulsa,
Gizlenmeyecek kötülük, örtülemeyecek yolsuzluk var mı?
Dinde, her zaman ortaya çıkan yanlış görüşleri,
Saçmalıkları düşünün:
Bunların içinde bir tane var mı ki,
Bilgiç'in biri çıkıp da
Kutsal kitapların birinde ona dayanak bulmasın,
Allı pullu sözlerle akla yakın göstermesin.
Ne denli katıksız olursa olsun,
Dışardan bakıldığında iyi yanı bulunmayacak
Kötülük yoktur yeryüzünde.
Yürekleri kum tepelerindeki basamaklar kadar sahte
Kimbilir kaç ödleğin suratında

Herkül'le çatık kaşlı Mars'ın sakalını görürsünüz; ([66])
İçlerine bakın, ciğerleri sütbeyazdır. ([67])
Uzattıkları o sözüm ona yiğitlik çıkıntısıyla
Bahadır olduk sanırlar. Güzelliğe bakın:
Tartıyla alınıyor artık ve mucize yaratıyor;
Ne kadar bol kullanılırsa
O kadar hafifletiyor insanı. ([68])
İşte o sözüm ona güzellerin başındaki,
Dalga dalga, yılan gibi kıvrımlı,
Rüzgârla cilveleşip oynaşan bukleler de
Çoğu kez, çoktan kurukafa olmuş mezarda yatan
Başka bir kelleden kalma mirastır. ([69])
İşte böyle, süs dediğin,
Tehlike dolu denizin aldatıcı kıyışıdır;
Hintli güzelin yüzündeki göz alıcı tül peçedir; ([70])
Kısacası, en akıllı insanları bile tuzağa düşürmek için
Yalan dolanla dolu şu devrin büründüğü
Doğruluk kisvesidir.
O halde, sen ey alımlı altın,
Midas'ın sert lokması, istemiyorum seni! ([71])
Seni de istemiyorum, herkesin uşağı,
Soluk yüzlü sefil! ([72]) Oysa sen, yalın kurşun,
Vaatte bulunmak bir yana, tehdit eder gibisin;
Ama senin sadeliğin, parlak sözlerden çok etkiledi beni.
Sonu sevinç olsun diyorum
Ve işte seçiyorum seni!
PORTIA —
(Kendi kendine)
Nasıl da uçup gitti tüm öteki duygular;
Ne kuşku dolu düşünce kaldı, ne yersiz çaresizlik;
Ne tir tir titreten korku, ne yeşil gözlü kıskançlık.
Ah aşk, kendini topla, dizginle coşkunu!
Sevincine gem vur, aşırıya kaçma!
Fazla geliyor artık verdiğin mutluluk bana;
Biraz azaltmazsan, tıkanıp ölebilirim.
BASSANIO —
Bakalım ne var burda? *(Kurşun sandığı açar.)*
Güzel Portia'nın resmi! Hangi tanrısal güç
Yaratılanın kendisine bu kadar yaklaşabildi? (73)
Bu gözler oynuyor mu? Yoksa,
Benim gözbebeklerimin üstüne bindikleri için mi
Hareketli görünüyorlar? Bal gibi soluğuyla

Aralanmış dudakları. Tatlı dostları ayırmaya
Böylesi tatlı engel ister. ([74])
İşte ressam surda saçlarını işlerken,
Örümcek rolünü üstlenmiş ve altından bir ağ örmüş;
Sineğin ağa düştüğünden çok daha çabuk
Erkeklerin yüreği tuzağa düşsün diye.
Hele gözleri!
Nasıl görebilmiş de yapmış o gözleri?
Çünkü daha o gözlerden birinin resmi bittiği anda,
Ortaya çıkan göz, eşsiz gücüyle,
Ressamın iki gözünü de kör ederdi;
Kendini de yoldaşsız bırakırdı bence.
Yine de, övgülerim aslında nasıl
Bu gölgenin (75) değerini biçmede yetersiz kalıyorsa,
Bu gölge de aslının ardında topallıyor.
İşte kaderimi içinde saklayan kâğıt dürümü:
Seçimini yaparken görünüşe kanmıyorsun;
Bahtın her zaman açık, seçimin hep doğru olsun.
Talih kuşu basma konduğuna göre,
Aramayı bırak artık, razı ol kaderine.
Yaptığın seçim hoşuna gittiyse,
Kısmetin seni mutlu ettiyse,
Eşin nerdeyse git yanına şimdi
Ve onu öperek göster sevdiğini.
Çok kibar bir kâğıtmış bu. Sevgili bayan, izninizle,
Talimat aldım burdan, vermek ve almak üzere.
(Portia'yı öper.)
Hani ödül için yarışan iki kişiden biri,
Gözlerden anlar ya beğenildiğini;
Alkışlarla çığlıklar kulağında çınlar,
Bir yandan başı döner - içinde hâlâ kuşkular -
Elinde olmadan sorar ya kendine,
Övgü dolu bu alkışlar bana mı acaba diye;
İşte böyle, üç kere güzel bayan,
Burda durup soracağım ben de her an:
İnanmayacağım hepsi doğru mu gerçekten,
Sizin olurunuz, imzanız, onayınız gelmeden.
PORTIA —
Lord Bassanio, işte beni durduğum yerde,
Olduğum gibi görüyorsunuz.
Yalnızca kendim için olsa,
Aşırıya kaçmazdım dileklerimde,
Çok daha üstün olsaydım demezdim.

Ama sizin için,
Keşke üç kere yirmi defa kendim olsaydım diyorum;
Bin kere daha güzel, on bin kere daha zengin.
Sizin gözünüzde yükselebilmek için,
Erdemde, güzellikte, varlıkta, dostlarda,
Bilinen sayıları aşabilseydim keşke.
Oysa sahip olduğum her şeyle, sonuçta bir hiçim.
Eğitimsiz, görgüsüz, deneyimsiz bir kız işte.
Ama yine de mutluysa eğer o kız,
Öğrenemeyecek kadar aptal değil de ondan.
Ama biliyor musunuz ne zaman tadacak en büyük mutluluğu:
Narin ruhunu eğitilsin diye size;
Lorduna, öğretmenine, kralına bıraktığı zaman.
Benliğim ve benim olan her şey
Şimdi size aktarıldı, sizin oldu.
Şimdiye dek bu güzel konağın sahibi,
Hizmetkârların efendisi, kendimin ecesi bendim.
Şimdi, şu anda ise artık, bu ev,
Bu hizmetkârlar ve şu karşınızdaki ben,
Siz lordumun olduk. Bu yüzükle birlikte
Size veriyorum onları. Ondan ayrılır,
Onu kaybeder ya da birine verirseniz,
Aşkınız da son bulacak benim için artık,
İlişkimize son vermeye hakkım olacak.
BASSANIO —
Bayan, dilimi bağladınız benim.
Damarlarımdaki kan konuşuyor şu anda
Ve öylesine karıştı ki tüm yetilerim;
Sevilen bir hükümdarın yaptığı
Güzel konuşmadan hoşlanan kalabalıktan
Nasıl bir uğultu gelirse;
Bireylerden çıkarken anlamı olan sesler,
Kitlede nasıl anlamsız tek bir sese,
Hem açığa vurulan, hem vurulmayan
Bir mutluluk ifadesine dönüşürse,
Tıpkı öyle benim halim de.
Ama, eğer bu yüzük bu parmaktan ayrılırsa,
Can da bu bedenden ayrılacak demek.
"Bassanio öldü," deyin, hiç çekinmeyin o zaman.
NERISSA
Sayın lordum ve hanımım, şimdi sıra,
Baştan beri burda durup
Dileklerinin yerine geldiğini gören bizde:

Kutlu olsun sizlere! Kutlu olsun lordum ve hanımım!
GRATIANO —
Lordum Bassanio ve sevgili bayan,
Size gönlünüzce mutluluk dilerim;
Yeter ki bendekilerden istemeyin!
Ancak, ne olur izin verin,
Sizler aranızdaki sevgi sözleşmesini
Resmiyete dökmeye niyetlendiğiniz gün,
Ben de evleneyim.
BASSANIO —
Tüm kalbimle, yeter ki sen bir eş bul.
GRATIANO —
Teşekkürler Sayın Lordum, siz bana buldunuz bile.
Gözlerim sizinkiler kadar acardır Lordum:
Siz hanımı gördünüz, ben yardımcısını;
Siz sevdiniz, ben sevdim. Fazla oyalanmak
Size nasıl yakışmazsa bana da yakışmaz.
Sizin kaderiniz surdaki sandıklara bağlıydı;
Benimki de öyleymiş anlaşılan.
Gönlünü kazanmak için dökmediğim ter kalmadı;
Aşk yeminleri etmekten, durmadan and içmekten
Ağzımın çatısı kurudu. Sonunda,
Verilen sözlere güven olursa,
Şurdaki güzel bayandan söz aldım:
Hanımı kısmetinize çıkarsa,
O da aşkıma karşılık verecekti.
PORTIA —
Doğru mu bu, Nerissa?
NERISSA
Evet bayan, sizce de uygunsa eğer.
BASSANIO —
Peki sen Gratiano, senin de niyetin ciddi mi?
GRATIANO —
Evet Lordum, inanın.
BASSANIO —
Evliliğiniz düğün şölenimize büyük onur katacak.
GRATIANO —
(Nerissa'ya)
İlk oğlan çocuk için bin dukaya bahse girelim onlarla.
NERISSA
Ne? Para mı koyalım yani bu işe?
GRATIANO —
Yok canım, parayla keyfi çıkmaz o işin, boşver sen.

Şu gelenler de kim? Lorenzo'yla o imansız! [76]
Hey, Venedikli eski dostum Salerio da burda!
(Lorenzo,]essica ve Salerio - Venedik'ten bir haberci - girer.)
BASSANIO —
Lorenzo ve Salerio, hoş geldiniz;
Tabii benim buradaki yeni durumum,
Size hoş geldiniz deme yetkisi veriyorsa bana! *(Portia'ya)*
İzninle,
Bu candan dostlarıma ve vatandaşlarıma,
Sevgili Portia, hoş geldiniz demek istiyorum.
PORTIA —
Ben de Lordum, her ikisi de hoş geldi.
LORENZO —
Teşekkür ederim efendim. Aslında Lordum,
Ben buraya sizi görmek niyetiyle gelmemiştim.
Ama yolda Salerio'ya rastladım;
O kadar ısrar etti ki, birlikte gelmek zorunda kaldım.
SALERIO —
Ettim Lordum ve nedeni de var.
Signior Antonio selamlarını gönderiyor.
(Bassanio'ya bir mektup verir.)
BASSANIO —
Mektubu açmadan önce söyle ne olur,
Can dostum nasıl?
SALERIO —
Moralini saymazsanız, kötü sayılmaz Lordum;
İyi de sayılmaz - tabii moralini saymazsanız. ([77] Şu mektup açıklıyor durumunu.
(Bassanio mektubu açar.)
GRATIANO —
Nerissa, şu yabancı hanımı neşelendir biraz;
Hoş geldin de. Ver elini Salerio;
Venedik'ten ne haberler var?
Tüccarların kralı, dostumuz Antonio nasıl?
Biliyorum, başarımıza sevinecektir.
Jason'larız biz, postu bulduk.[78]
SALERIO —
Keşke onun kaybettiği postu bulmuş olsaydınız.
PORTIA —
(Kendi kendine)
O kâğıtta çok can sıkıcı şeyler olduğu
Bassanio'nun yanaklarının rengini çaldığından belli.

Yakın bir dostu öldü belki de;
Yoksa, böyle metin bir insanı
Dünyada başka hiçbir şey bu kadar sarsamazdı.
O ne? Gittikçe de kötüleşiyor galiba!
(Bassanio'nun yanma gider.)
İzninle Bassanio, ben senin yarın sayılırım;
O halde, bu kâğıdın sana anlattığı şeylerin de
Yarısı benim olmalı.
BASSANIO —
Ah, tatlı Portia,
Şimdiye dek kâğıt üzerinde gördüğüm
En tatsız kelimeler var burda. Anlayışlı bayan,
Aşkımı sana ilk açtığımda her şeyi anlatmış
Ve varım yoğum damarlarımda akıyor demiştim.
Bir beyefendi olarak da doğruyu söylemiştim.
Yine de, sevgili bayan, göreceksin;
Hiçbir şeyim yok derken,
Meğer nasıl da övünüyormuşum!
Varım yoğum bir hiç demek yerine,
Hiçten de kötü demeliymişim aslında.
Doğrusunu istersen, para durumumu düzelteyim diye,
Yakın bir dosta borçlandım;
Dostumu da can düşmanına borçlandırdım.
Şimdi bu mektup geldi.
Kâğıdı dostumun bedeni;
İçindeki her kelime ise açık bir yara.
Akan her damla kanla canı gidiyor.
Peki Salerio, malının hepsini kaybettiği doğru mu?
Hiç mi kurtulan yok yani?
Trablus'tan, Meksika ve İngiltere'den,
Lizbon'dan, Berberistan'dan ve Hindistan'dan gelen
Ticaret gemilerinin hiçbiri
Gemilerin baş belası kayalıkların
Ölümcül darbelerinden kaçınamadı öyle mi?
SALERIO —
Biri bile kurtulamadı Lordum.
Ayrıca, görünüşe bakılırsa, artık
Borcunu ödemeye yetecek parayı bulsa bile
Yahudi almayacak. Ömrümde hiç,
İnsan biçiminde olup da, böyle gözü dönmüş,
Bir insanı yok etmeyi böyle kafasına koymuş
Yaratık görmedim.
Sabah akşam Dük'ün kapısını aşındırıyor;

"Adalet yerine gelmezse,
Nerde kaldı devletin özgürlüğü,"
Diye tehditler savuruyor.
Yirmi tüccar, Dük'ün kendisi,
Devletin en ulu kişileri
Onunla konuşmaya çalıştılar.
Ama kimse onu haince talebinden vazgeçiremedi:
"Hak, adalet, anlaşma" diyor,
Başka bir şey demiyor.
JESSICA —
Ben yanındayken, yurttaşları Tubal ve Chus'a
Yemin ettiğini duymuştum:
"Alacağımın yirmi katını verseler,
Yine de Antonio'nun etini isterim," diye.
Bence, Lordum, yasalar, yetkililer ve devlet gücü
Onu durduramazsa,
Zavallı Antonio çok kötü duruma düşecek.
PORTIA —
O yakın dostun mu başı böyle dertte olan?
BASSANIO —
Hem de en yakın dostum, tanıdığım en iyi insan,
Başkalarına yardım dendiğinde,
İnsanların en iyi niyetlisi, en yorulmak bilmezi.
Öyle biri ki,
Bugün İtalya'da soluk alan insanların birinde bile
Eski Romalı onurunu
Ondaki kadar açık göremezsin.
PORTIA —
Yahudi'ye ne kadar borcu var?
BASSANIO —
Benim için, üç bin duka.
PORTIA —
Ne, hepsi o kadar mı?
Altı bin ver, yırt at anlaşmayı.
Anlattığın gibi bir dostun, Bassanio yüzünden
Saçının bir telini kaybetmesindense
İkiyle çarp altı bini, onu da üçe katla daha iyi.
Önce benimle kiliseye gel ve karım de bana;
Sonra da hemen Venedik'e, dostuna git.
Çünkü, iç huzurun olmadıkça,
Portia'nın yanında yatmak yok sana.
Bu ufak borcu yirmi kere ödemeye yetecek
Altın olacak yanında.

Borç ödendikten sonra, sadık dostunu da getir buraya.
Bu arada yardımcım Nerissa'yla ben de,
Kızlarla dullar nasıl yaşıyorsa öyle yaşarız.
Hadi artık, düğün günü gideceğine göre,
Yüzün gülsün dostlarına, neşeli ol.
Bana pahalıya geldin doğrusu;
Onun için, sevgim de paha biçilmez olacak.
Hele dostundan gelen şu mektubu bir dinleyelim.
BASSANIO —
(Okur)
Sevgili Bassanio, gemilerimin hepsi kayboldu, alacaklılarım zalimleşiyor, durumum çok kötü, Yahudi'yle yaptığım anlaşmanın günü geldi ve ödemeyi yaptıktan sonra yaşamam imkânsız olduğundan seninle de aramızda artık alacak verecek kalmadı; ama hiç değilse ölmeden önce seni görebilseydim. Yine de sen bilirsin; eğer sevgin buraya gelmeni sağlama ya yetmezse, mektuba boşver.
PORTIA —
Oh sevgilim, hemen hazırlığını yap ve git!
BASSANIO —
Senin rızanı aldığıma göre, acele etmek en iyisi;
Ama buraya geri dönene kadar, inan ki,
Ne bir döşek beni taşımaktan suçlu olacak;
Ne de aramıza durup dinlenme girecek.
(Çıkarlar.)
Üçüncü Sahne
(Venedik'te bir sokak. Yahudi Shylock, Solanio, Antonio ve Zindancı girer.)
SHYLOCK —
Zindancı, dikkat et ona!
Merhametten söz etmeyin bana!
Karşılıksız para veren budala bu işte.
Zindancı, dikkat et ona.
ANTONIO —
Ama dinle bak, iyi yürekli Shylock.
SHYLOCK —
Hakkımı isterim; hakkıma karşı konuşma.
Hakkımı alacağıma yemin ettim.
Hiçbir gerekçen yokken bana "köpek" demiştin;
Ben köpek olduğuma göre, dişlerimden sakın.
Adalet istiyorum Dük'ten.
Bana bak, seni aşağılık zindancı,
Adam istedi diye onunla böyle dolaşacak kadar
Şapşal olmana şaşıyorum.
ANTONIO —

Rica ediyorum, dinle beni.
SHYLOCK —
Ben hakkımı isterim. Seni dinlemek istemiyorum
Hakkımı istiyorum; bunun için de artık konuşma.
O sümsük ve bön budalalardan sanmayın beni:
Öyle Hıristiyan yalvarmaları karşısında
Baş sallayacak, insafa gelecek, duygulanacak,
Gevşeyecek biri değilim ben.
Bırakın peşimi. Konuşmayın benimle.
Ben hakkımı isterim.
(Çıkar.)
SOLANIO —
İnsan içinde yaşayan
Bundan inatçı köpek görmedim.
ANTONIO —
Bırak gitsin.
Boş yere peşinden gidip yalvarmayacağım artık.
Canımı istiyor o, nedenini de iyi biliyorum:
Bana gelip ondan yakınan borçlularından çoğunu
Elinden kurtarmıştım.
Bu yüzden nefret ediyor benden.
SOLANIO —
Bence Dük
Bu anlaşmanın uygulanmasına kesin izin vermez.
ANTONIO —
Dük adaletin işleyişine engel olamaz.
Venedik'te bizimle birlikte yaşayan yabancıların
Sahip oldukları hakları inkâr edersek,
Devletin adalet anlayışına gölge düşer.
Hem şehrin ticareti ve kazancı,
Yabancı ülkelerle yapılan işlere bağlı.
İyisi mi sen git. Bu dertler ve uğradığım kayıplar,
O kadar yıprattı ki beni,
Yarın o kanlı alacaklıma verecek
Yarım kilo et kalmadı nerdeyse üstümde.
Eh Zindancı, hadi. Oh Tanrım,
İnşallah Bassanio gelir de borcunu ödediğimi görür.
Ondan sonra gam yemem.
(Çıkarlar.)
Dördüncü Sahne
(Belmont. Portia'nın evinde bir oda. Portia, Nerissa, Lorenzo, Jessica ve Balthazar girer.)
LORENZO —

Bayan, gerçi bunu sizin huzurunuzda söylüyorum ama,
Gerçekten soylu ve tanrısal bir dostluk anlayışınız var;
Lordunuzun yokluğuna bu şekilde katlanışınızdan
Açıkça belli oluyor.
Ancak, bunu yapmakla kimi onurlandırdığınızı;
Nasıl katıksız bir beyefendiye,
Kocanız Lordumu ne denli candan seven birine
Huzur gönderdiğinizi bilseniz, yaptığınız işten,
Her zamanki iyilikseverliğinizin size sağlayacağından
Çok daha fazla gurur duyardınız.
PORTIA —
İyilik yaptığıma hiç pişman olmadım;
Şimdi de olmayacağım. Eğer iki insan
Konuşup söyleşerek birlikte vakit geçiriyorsa,
İkisinin de ruhu aynı sevgi boyunduruğunu taşıyorsa,
Kişiliklerinin, huy ve davranışlarının da
Benzer olması kaçınılmaz.
İşte bu nedenle, bence bu Antonio,
Lordumun can dostu olduğuna göre,
Lorduma benzer biri olmalı. Eğer öyleyse,
Benim canımın ([79]) benzerini
Cehennem azabından kurtarmak için
Ne kadar küçük bir bedel ödemişim!
Galiba bu artık kendimi övmek oluyor;
Onun için burada bırakalım, başka konulara geçelim.
Lorenzo, Lordum dönene kadar,
Evimi yönetmeyi, çekip çevirmeyi
Senin ellerine bırakıyorum.
Bana gelince, Tanrı'ya gizli bir adağım var:
Yalnızca Nerissa'yla birlikte,
Onun kocası ve benim Lordum dönünceye kadar
Dua ve ibadetle geçireceğiz vaktimizi.
Burdan iki mil ilerde bir manastır var;
Oraya kapanacağız.
Umarım bu isteğime hayır demezsin.
Hem sevgim, hem de biraz şartlar zorladı beni
Senden böyle bir şey istemeye.
LORENZO —
Bayan, her emrinizi
Tüm kalbimle yerine getirmeye hazırım.
PORTIA —
Adamlarımın niyetimden haberleri var;
Lord Bassanio ve benim yerime

Seni ve Jessica'yı ev sahibi bilecekler.
Hadi şimdi, yeniden görüşünceye dek hoşça kalın.
LORENZO —
Size güzel düşünceler ve mutlu saatler dilerim.
JESSICA —
Günlerin gönlünüzce geçmesini dilerim hanımefendi.
PORTIA —
Dileklerinize teşekkür ederim;
Ben de size gönülden aynı şeyleri diliyorum.
Hoşçakal Jessica.
(Jessica'yla Lorenzo çıkar.)
Şimdi Balthazar (Bir *mektup verir),*
Seni hep dürüst ve sadık bilmişimdir;
Yine öyle bilmek isterim. Şu mektubu al
Ve gidebileceğin son hızla Padua'ya yetiştir.
Orada mektubu kuzenim Doktor Bellario'ya elden ver;
O da sana bazı belgeler ve giysiler verecek.
Yalvarırım onları aklın alabileceği en büyük hızla
Venediğe işleyen gemilerin kalktığı iskeleye getir.
Hadi koş, lafla vakit kaybetme.
Ben senden önce orda olacağım.
BALTHASAR
Bayan, gereken tüm hızla gidiyorum.
(Çıkar.)
PORTIA —
Hadi gel Nerissa,
Henüz bilmediğin işler var yapacağımız.
Kocalarımız daha bizi düşünmeden
Biz onları göreceğiz.
NERISSA —
Onlar bizi görecek mi?
PORTIA —
Görecekler. Ama öyle bir kılıkta olacağız ki,
Aslında bizde olmayan şeyi var sanacaklar. [80]
Seninle her iddiaya girerim,
İkimiz de delikanlı kılığına girdiğimizde,
Ben daha yakışıklı olacağım,
Hançerimi daha fiyakalı taşıyacağım,
Sesim kaval sesi gibi olacak,
Nazlı adımlarımız yerine erkek adımı atacağım,
Böbürlenen gençler gibi kavgalardan söz edeceğim,
Ustalıklı yalanlar kıvıracağım:
Saygıdeğer hanımlar nasıl peşime düştü;

Benden karşılık göremeyince,
Nasıl hasta düşüp öldü, diye.
Elimden bir şey gelmezdi, ne yapalım, diyeceğim;
Sonra pişman olup, her şeye rağmen,
Keşke öldürmeseydim onları, diyeceğim.
Bu çocukça yalanlardan yirmi tane söyledim mi,
İlk on iki aydan sonra okulu bıraktığıma
Yemin eder herkes.
O çaylak kabadayıların adi numaralarından
Binlercesi var aklımda; hepsini de uygulayabilirim.
NERISSA —
Ne yani, şimdi erkeklere mi döneceğiz?
PORTIA —
Ayıp ayıp! Ne biçim laf o!
Ya burda fesat biri olsa da yanlış anlasaydı seni! ([81])
Neyse, gel şimdi; dışarda araba bekliyor.
Hemen gidelim, çünkü yirmi millik yolumuz var bugün.
Yolda sana bütün planımı anlatırım.
(Çıkarlar.)
Beşinci Sahne
(Belmont. Bahçe. Launcelot ve Jessica girer.)
LAUNCELOT —
Evet, tabii; malum ya, babaların günahını çocuklar ödermiş; bu yüzden, vallahi inan korkuyorum senin için. Bak seninle hep
açıkça konuştum; şimdi de açıkçası, bir hezeyan ([82]) kaplıyor içimi durumunu gördükçe. Bu nedenle, hiç keyfini bozma; çünkü bana kalırsa, sen lanetlenmiş durumdasın. Belki bir kurtulma ümidin olabilir; ama o bile piçkurusu bir ümit çıkabilir yani.
JESSICA —
Hangi ümitmiş o, söyler misin lütfen?
LAUNCELOT —
Yani sen, bir ümit, babandan olmamış olabilirsin; yani Yahudi'nin kızı olmayabilirsin.
JESSICA —
Çok piçkurusu bir ümitmiş gerçekten! O zaman da anamın günahlarını devralmış olurum.
LAUNCELOT —
Sen de haklısın. Demek hem ana tarafından hem baba tarafından lanetlendin: Baban Skilla'dan kaçarken, anan Karibdis'e ([83]) yakalanıyorum ben de. Her iki yönden de gidiyorsun bence.
JESSICA —
O zaman kocam kurtarır beni: Hıristiyan yaptı ya!

LAUNCELOT —
Yaptı da, iyi halt yedi. Sanki etrafta Hıristiyan azmış gibi. Zaten olanlar zor yaşıyor hep birlikte. Böyle herkesi Hıristiyan yapmaya devam ederlerse domuz fiyatlarını gör sen. Önüne gelen domuz eti yemeğe başlarsa, parasıyla bir kemik kömür pirzolası bulamayız artık.
(Lorenzo girer.)
JESSICA —
Dediklerini kocama söyleyeceğim Launcelot; işte geliyor.
LORENZO —
Karımı böyle köşelere sıkıştırmaya devam edersen yakında seni kıskanmaya başlarım ha Launcelot!
JESSICA —
Hiç korkmana gerek yok Lorenzo; Launcelot'la bozuştuk. Bana açıkça diyor ki, babam Yahudi olduğu için öbür dünyada hiç merhamet beklememeliymişim; ayrıca diyor ki, sen de devletin iyi bir yurttaşı sayılmazmışsın; çünkü Yahudi'leri Hıristiyanlığa döndürmekle domuz etinin fiyatını artırıyormuşun.
LORENZO —
(Launcelot'a)
Sen o Arap kadının karnını nasıl şişirdiğini devlete açıklayabilirsen, ben bunu haydi haydi açıklarım; kadın senden hamile kaldı Launcelot!
LAUNCELOT —
Arap karı o kadar büyüdüğüne göre, sandığım kadar küçük değilmiş demek.
LORENZO —
Budalalar bile beceriyor kelimelerle oynamayı. Çok geçmeden kafası gerçekten çalışanların hepsi susacak ve konuşma yalnızca papağanların ağzına yakışır olacak. Hadi bakalım ahmak herif, git içeri de söyle yemek hazırlıklarını yapsınlar.
LAUNCELOT —
Çoktan yaptılar, hepsinin iştahı yerinde!
LORENZO —
Hey Tanrım! Amma laf ebesiymişsin sen de! O halde söyle yemeği hazırlasınlar.
LAUNCELOT —
O tamam efendim, şimdi yalnız "örtü" kaldı.
LORENZO —
Peki ört o zaman!
LAUNCELOT —
Yoo örtemem efendim; ben haddimi bilirim. [84]
LORENZO —
Her fırsatta laf cambazlığı! Olan zekânı bir defada göstermek zorunda mısın? Lütfen yalın bir adamın yalın sözlerini çarpıtmadan anlamaya

çalış: Git arkadaşlarının yanına; söyle örtüyü örtsünler, et servisini yapsınlar, biz de yemeğe geliyoruz.
LAUNCELOT —
Masa servisi yapılacak efendim; et örtülecek efendim. Sizin yemeğe gelmenize gelince, onu da gönlünüz ve paşa keyfiniz bilir efendim.
(Çıkar.)
LORENZO —
Zekâ deyip geçme; nasıl da yerine oturttu lafları!
Baksana, belleğine bir ordu dolusu
Kullanışlı kelime yerleştirmiş soytarı.
Ben bundan çok daha üstün yerlerde
Nice soytarı bilirim; donanımları aynıdır,
Ama çarpıcı bir kelime yakaladılar mı,
Anlamı olmuş olmamış hiç umursamazlar.
Neyse, sen iyisin ya Jessica?
Hem, söyle bakalım tatlı yavrum benim,
Lord Bassanio'nun karısını beğendin mi?
JESSICA —
Anlatamam ne kadar beğendiğimi!
Bence Lord Bassanio'ya namuslu bir hayat yaraşır;
Çünkü, öyle harika bir eş seçmiş ki kendine,
Cennetin mutluluklarını yeryüzünde bulmuş bile.
Bu yüzden de, yeryüzündekilerin kıymetini bilmezse,
Cennete hiç gitmesin daha iyi.
Aslında iki tanrı göksel bir bahse tutuşsalar,
Ödül olarak da karşılıklı iki dünyalı kadın koysalar
Portia'nın karşısına düşecek kadının yanına
Ek olarak bir şeyler daha koymak gerekirdi:
Çünkü bu zavallı ilkel dünyada Portia'nın dengi yoktur.
LORENZO —
Ama tıpkı onun ayarında
Senin de bir kocan var benim gibi.
JESSICA —
Bir de bana sor bakalım, öyle mi düşünüyorum.
LORENZO —
Merak etme soracağım; ama önce yemeğe gidelim.
JESSICA —
Hazır midem kaldırıyorken,
Bırak sana iltifat edeyim biraz.
LORENZO —
Yok yok, ne olur,
Sofra başı sohbetinde söyle söyleyeceğini;
Çünkü o zaman nasıl konuşursan konuş,

Başka şeyler arasında bunu da hazmederim.
JESSICA —
Eh, seni doyuralım öyleyse.
(Çıkarlar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Venedik. Mahkeme Salonu. Dük, Şehrin ileri Gelenleri, Antonio, Bassanio, Gratiano, Salerio ve ötekiler girer.)
DÜK
Evet, Antonio burda mı?
ANTONIO —
Burdayım ekselansları.
DÜK
Senin için üzülüyorum.
Taşyürekli bir hasım var karşında,
İnsanlık dışı bir sefil;
Acıma nedir bilmeyen,
İçinde merhametin dirhemi olmayan biri.
ANTONIO —
Onun katı tavrını yumuşatmak için
Ekselanslarının büyük çaba harcadığını duydum.
Ancak, o inadından dönmediğine
Ve yasal hiçbir yol da
Beni onun hasetinin sınırları dışına
Çıkaramayacağına göre,
Hıncının karşısına tahammülümü koyuyorum:
Gazap ve zorbalığına karşı tek silahım,
Yapacaklarına sessizce katlanmak olacak.
DÜK
Gidin biriniz, Yahudiyi mahkemeye çağırın.
SALERIO —
Kapıda bekliyordu; işte geliyor Lordum.
(Shylock girer.)
DÜK
Yol açın, gelsin şöyle karşımızda dursun.
Shylock, herkesin görüşüne göre,
Ki bu benim de görüşüm; bu hain tavrını
Perdenin son saatine kadar sürdüreceksin.
Sonra da, yine insanların görüşüne bakılırsa,
Şu görünürdeki zalimliğinden daha da acayip bir şekilde,
Nedamet getirip merhamet edeceksin.
Şimdi ceza yerine getirilsin diye diretirken
Ve bu zavallı tüccarın bedeninden

Yarım kilo et kesilsin diye tuttururken;
Sonra, bunu istemekten vazgeçmekle kalmayacak,
İçindeki insanlık sevgisi ve duygusuyla,
Son günlerde adamın sırtına üst üste yığılan,
Bir kraliyet tüccarını bile ezip
Yere yıkmaya yetecek kayıplarını;
Göğsü demirden, yüreği kaskatı taştan yapılmış
Bildiğinden şaşmaz Türklerle,
Duyarlı incelik nedir ömründe hiç görmemiş
Tatarların bile içini sızlatacak durumunu da düşünerek,
Borç verdiğin ana paranın da
Bir kısmını bağışlayacaksın.
Hepimiz anlayışlı bir cevap bekliyoruz Yahudi.
SHYLOCK —
Ekselanslarına niyetimi iletmiş
Ve sözleşmemizin gereği alacağım neyse almaya
Mübarek günümüz üzerine yemin etmiştim.
Bunu inkâr ederseniz, anayasanıza
Ve şehrinizin özgürlüğüne gölge düşer! ([85])
Üç bin dukamı geri almaktansa,
Niye bir ölçü leş eti almayı yeğliyorsun diyeceksiniz.
Buna cevabım yok!
Diyelim ki, keyfim öyle istiyor. Oldu mu?
Mesela evime bir fare musallat olsa,
Canım isterse onu zehirlesinler diye
On bin duka veremez miyim yani?
Ee, aldınız mı cevabınızı şimdi?
Kimi insan vardır,
Ağzı açık suratına bakan domuzdan hoşlanmaz; ([86])
Kimi kedi gördü mü çılgına döner;
Bazıları da, gaydanın cırtlak sesini duydu mu
Çişini tutamaz.
İnsan bir şeyi sevebilir de, sevmeyebilir de;
Duygu ve tepkileri de buna göre biçim alır.
Gelelim cevabınıza:
Şimdi bu adamın aval aval bakan domuza;
Bu adamın zararsız, yararlı kediye;
Bu adamın yünlü gaydaya niye tahammülü yok;
Kendini tutamayarak, kendini de,
Başkalarını da niye utandırıyor?
Bunun açıklaması nasıl yoksa;
Benim de, böyle zararıma bir dava gütmek için ([87]),

Antonio'ya karşı duyduğum derin nefret
Ve belli bir tiksintiden öte
Size yapacak açıklamam yok;
Açıklama aramaya niyetim de yok!
Aldınız mı cevabınızı?
BASSANIO —
Cevap değil bu, duygusuz herif;
Acımasız tavrını da haklı çıkarmaz.
SHYLOCK —
Sizin hoşunuza gidecek cevaplar vermek zorunda değilim.
BASSANIO —
Her insan sevmediği şeyi öldürür mü?
SHYLOCK —
Öldürmeyeceği şeyden nefret eden insan var mıdır?
BASSANIO —
Her kusur hemen nefrete yol açmaz.
SHYLOCK —
Ne yani, yılan seni iki defa mı soksun?
ANTONIO —
Yahudi'yle konuştuğunu unutma ne olur.
Kumsala gidip, gelgit dalgasına,
"Bugün fazla yükselme," desen daha iyi.
"Kuzularını yiyip ana koyunu niye ağlattın," diye
Kurda sorsan daha iyi.
Dağlardaki çamlar gökte esen rüzgâra tutulduğunda,
"Tepelerinizi sallamayın," ya da "ses çıkarmayın,"
Desen daha iyi.
Yahudi yüreğini yumuşatmaya çalışmaktansa,
Dünyanın en sert şeyini yumuşatmayı dene daha iyi;
O yürekten serti yoktur çünkü.
İşte bunun için, rica ederim başka teklif yapma;
Başka yola da başvurma.
Bırak, en kısa ve en kestirme yoldan
Kararını versin mahkeme;
Yahudi de dileğine kavuşun.
BASSANIO —
(Shylock'a)
Üç bin dukana karşılık işte sana altı bin!
SHYLOCK —
Altı bin dukanın her bir dukası altı parça olsa;
Altı parçanın her parçası bir duka olsa
Yine almam; senedimin karşılığını isterim ben.
DÜK

Biliyor musun ki, merhamet etmeyen merhamet göremez.
SHYLOCK —
Haksızlık etmedim ki hükümden korkayım.
Aranızda satın alınmış birçok köle var.
Eşeklerinize, köpeklerinize, katırlarınıza yaptırdığınız
Ne kadar adi ve aşağılık iş varsa
Onlara da aynısını layık görürsünüz;
Sırf adamları paranızla aldınız diye.
Şimdi size, salıverin bunları desem;
Mirasçılarınızla evlendirsenize;
Niye bunlar yük altında böyle ter döküp duruyor;
Onların yatakları da sizinki kadar yumuşak olsun;
Onların midesine de sizin yediğiniz yemek girsin, desem;
Cevap olarak, "Köleler bizim," demez misiniz?
Benim de size cevabım aynı:
Ondan istediğim et parçası pahalıya maloldu bana;
Bana ait o et ve onu istiyorum.
Eğer vermezseniz, yazıklar olsun yasalarınıza!
Venedik'te adaletin gücü yokmuş demek.
DÜK
Bu davada görüşüne başvurmak üzere çağırttığım
Bellario adlı bilgin bir hukuk doktoru
Bugün buraya gelemezse,
Yetkime dayanarak mahkemeyi tatil edebilirim.
SALERIO —
Lordum, dışarda bir haberci bekliyor;
Elinde doktordan mektuplar var;
Padua'dan yeni gelmiş.
DÜK
Getirin mektupları bize! Haberciyi çağırın!
BASSANIO —
Canını sıkma Antonio! Hadi be adam, topla kendini!
Benim uğruma senin bir damla kanını vermektense,
Kendi etimi, kanımı, kemiklerimi, hepsini veririm Yahudi'ye.
ANTONIO —
Ben sürünün hastalıklı koçuyum:

Kesilmeye en uygun olanı.
Meyvanın kötüsü yere erken düşermiş;
Ben de öyleyim işte.
Artık yapabileceğin en iyi iş, uzun yaşayıp
Mezar yazıtımı yazmak bence.
(Avukat kâtibi kılığında Nerissa girer.)
DÜK
Padua'dan, Bellario'dan mı geliyorsun?
NERISSA —
Her ikisinden Lordum.
Bellario'nun ekselanslarına selamı var.
(Dük'e bir mektup verir.)
BASSANIO —
(Shylock'a)
Niye öyle hırsla bıçağını biliyorsun?
SHYLOCK —
Şurdaki iflas etmiş adamdan hakkımı kesip almak için.
GRATIANO —
Aslında ayakkabının tabanında değil [88]
Yüreğinde keskinliyorsun bıçağını hain Yahudi.
Ama hiçbir maden, hatta celladın baltası bile
Sendeki hasetliğin yarısı kadar keskin değildir.
Senin derine işleyecek dua yok mu?
SHYLOCK —
Hayır, senin aklının ereceği dualar arasında yok.
GRATIANO —
Allah belanı versin senin, aman bilmez köpek!
Kabahat, senin gibilerin yaşamasına izin veren adalette.
Senin yüzünden nerdeyse inancımdan dönüp,
Hayvan ruhunun insan bedenine geçtiğini söyleyen
Pitagoras'a katılasım geliyor.
Köpeksi ruhun belli ki bir kurttan gelme:
İnsanları öldürdüğü için onu astıkları zaman,
Canavar ruhu darağacından kaçmış
Ve, sen o uğursuz ananın karnında yatarken,
Belli ki gelip içine girmiş.
Azgın, kana susamış, doymak bilmez,
Gözü dönmüş davranışlarından anlaşılıyor bu.
SHYLOCK —
Anlaşmamızın üstündeki mühürü sökemeyeceğine göre,
Böyle yaygara ederek ciğerlerini yıpratma.
Sen iyisi mi aklını onarmaya bak delikanlı,
Yoksa düşüp paramparça olacak.

Ben burda adalet bekliyorum.
DÜK
Bellario'dan gelen bu mektupta,
Mahkememize genç ve bilgili bir doktor tavsiye ediliyor.
Nerde kendisi?
NERISSA —
Burda hemen yakında;
Kabul edilmek için izninizi bekliyor.
DÜK
Tüm kalbimle izin veriyorum.
İçinizden birkaçı gidin,
Ona buraya kadar kibarca eşlik edin.
Bu arada mahkeme Bellario'nun mektubunu dinlesin.
(Okur)
Haberciniz, siz ekselanslarının mektubunu getirdiğinde çok hastaydım. O sıra, Romalı genç bir hukuk doktoru dostum da ziyaretime gelmişti. Adı Balthazar'dır. Ona, Yahudi ile tüccar Antonio arasındaki anlaşmazlıktan söz ettim. Birlikte pek çok kitap karıştırdık. Bildiğimi ona aktardım. Ama meğerse onun bu konudaki bilgisi benimkinden de üstünmüş. Bu nedenle kendisini ne kadar tavsiye etsem azdır. Ekselanslarının çağrısını kendisine ileterek rica ettim, benim yerime o gelecek. Sizden dileğim şu: Bu kişinin geride bıraktığı yılların sayıca yetersiz oluşuna bakıp bilgi açısından da yetersiz olduğunu sanmayın; çünkü, böyle genç bir bedende, bu kadar yaşlı bir kafaya ömrümde hiç rastlamadım. Kendi' sini yüce Huzurunuza kabul etmek lütfunda bulunursanız, değerini gözlerinizle göreceğinize inanıyorum.
(Hukuk Doktoru Balthazar kılığında Portia girer.)
Bilgin Bellario'nun yazdıklarını duydunuz.
(Portia'yı görür)
Ve işte, herhalde, doktor da geldi.
(Portia'ya)
Ver elini. Yaşlı Bellario'dan mı geliyorsun?
PORTIA —
Evet Lordum.
DÜK
Hoş geldin. Yerini al.
Dava konusu olan anlaşmazlığı biliyor musun?
PORTIA —
Konuyu ayrıntılarıyla biliyorum.
Burada tüccar hangisi, Yahudi hangisi?
DÜK
Antonio ve Shylock, ikiniz de öne çıkın.
PORTIA —

Adın Shylock mu?
SHYLOCK —
Adım Shylock.
PORTIA —
Tuhaf bir dava bu seninki;
Ancak, Venedik yasalarına aykırı düşmediğine göre,
Kurallara uygun.
(Antonio'ya)
Karşısında zor durumda olan sensin değil mi?
ANTONIO —
Evet, sözlerine bakılırsa.
PORTIA —
Anlaşma yaptığını kabul ediyor musun?
ANTONIO —
Ediyorum.
PORTIA —
O halde Yahudi merhametli olacak.
SHYLOCK —
Kim zorlayacakmış beni, söyler misin?
PORTIA —
Merhamet zorla olmaz;
Gökten süzülen yağmur gibidir.
İki yönden kutsaldır:
Hem vereni kutsal kılar, hem alanı.
En ulu kişilerde en güçlü olur;
Tahtında oturan hükümdara
Tacından daha çok yaraşır.
Hükümdarın asası, dünyasal gücü gösterir;
Hayranlık uyandıran, yüce bir mevkiin simgesidir;
Kralların korkutucu, ürkütücü özellikleri onda yatar.
Oysa merhametin yeri bütün bunların ötesindedir;
Kralların yüreğinde taht kurmuştur o;
Yüce Tanrı'nın bir özelliğidir.
Dünyasal gücün Tanrısal güce en yakın hali,
Adaletle merhametin uzlaşmasıyla ortaya çıkar.
O halde, Yahudi, adalet istiyor olsan da
Şunu unutma: Adalet uygulanacak olsa
Hiçbirimiz kurtulamazdık.
Dua ederken hep merhamet dilediğimiz gibi,
Yine ettiğimiz dua sayesinde
Yaptığımız işlerde merhametli olmayı öğreniriz.
Senin aradığın adaleti yumuşatmak için söyledim bunları.
Ama isteğinde ısrar ediyorsan,

Yasaları olduğu gibi uygulayan bu Venedik mahkemesi
Şu tüccarın mahkûmiyet kararını vermek zorundadır.
SHYLOCK —
Kendi yaptığımdan ben sorumluyum. Yasa uygulansın;
Anlaşmanın gereği ve cezası yerine getirilsin.
PORTIA —
Parayı ödeyebilecek durumda değil mi?
BASSANIO —
Evet, işte burda, mahkeme önünde,
Paranın iki mislini onun adına teklif ediyorum.
O da yetmezse, on katını ödemeyi,
Karşılığında ellerimi, başımı, kalbimi koyarak
Taahhüt ediyorum. Bu da yetmiyorsa,
O zaman işin içinde gerçekten anlaşma isteği değil,
Kötü niyet var demek. Ve size yalvarıyorum,
Bir defalığına yasayı kendi yetkinize alın;
Büyük bir haklı dava uğruna,
Küçük bir haksızlık yapın;
Bu acımasız şeytanın
İstediğini elde etmesini engelleyin.
PORTIA —
Yapılamaz bu; Venedik'te,
Konulmuş yasaların üstünde hiçbir güç yoktur.
Böyle bir şey emsal olur
Ve aynı örneğe dayalı bir sürü hata
Devlet sisteminde peş peşe birbirini izler.
Olamaz bu.
SHYLOCK —
Yargıç diye bir Danyal gelmiş karşımıza!
Evet, bir Danyal ([89])
Ah genç ve bilge yargıç,
Ne kadar saygıdeğer bir insansın!
PORTIA —
Şu anlaşmayı görebilir miyim izninizle.
SHYLOCK —
İşte burda, pek muhterem doktor, burda işte.
PORTIA —
(Anlaşmayı okuduktan sonra)
Shylock, alacağının üç misli teklif ediliyor sana.
SHYLOCK —
Yemin ettim yemin, Tanrı'ya yemin borcum var.
Yalan yeminin yükü altına nasıl sokarım ruhumu?
Yoo, Venedik'i verseniz olmaz.

PORTIA —
Doğru, bu anlaşma geçerli
Ve buna göre yasal olarak Yahudi'nin,
Kendi eliyle, tüccarın kalbine en yakın yerden keserek
Yarım kilo et alma hakkı var.
(Shylock'a)
Merhametli ol,
Alacağının üç mislini kabul et;
Söyle anlaşmayı yırtsınlar.
SHYLOCK —
Anlaşma hükümlerine göre alacağımı alınca yırtarım.
Görünüşe bakılırsa değerli bir yargıçsın sen;
Yasayı biliyorsun; yorumun kusursuzdu.
Yasaların örnek bir temel direği olan senden,
Yine o yasalar adına talep ediyorum,
Karara geçilsin. Ruhum üzerine yemin ederim,
Yeryüzünde kimsenin dili beni caydırmaya yetmez.
Hakkımı istiyorum.
ANTONIO —
Mahkemeden tüm kalbimle karara geçmesini rica ediyorum.
PORTIA —
O halde karara geçiyoruz:
Göğsünü Yahudi'nin bıçağına hazırlayacaksın.
SHYLOCK —
Ah soylu yargıç! Ah muhteşem delikanlı!
PORTIA —
Anlaşmaya göre verilmesi gerekli görünen ceza,
Yasanın ruhuna ve amacına tam olarak uyuyor.
SHYLOCK —
Çok doğru. Ah bilge ve dürüst yargıç,
Görünüşünden ne kadar da yaşlıymışsın aslında!
PORTIA —
(Antonio'ya)
O halde, göğsünü aç.
SHYLOCK —
Evet göğsünü.
Anlaşma öyle diyor, değil mi, soylu yargıç?
"Kalbine en yakın yerden," diyor tam olarak.
PORTIA —
Evet, doğru.
Eti tartmak için terazi var mı?
SHYLOCK —
Var, burda hazır.

PORTIA —
Bir de cerrah bulundurman gerekiyor Shylock;
Kan kaybından ölmesin diye yarasını sarmak için.
SHYLOCK —
Anlaşmada belirtilmiş mi bu?
PORTIA —
Bu şekilde belirtilmemiş, ama olsun,
İnsanlık açısından yapman iyi olur.
(Shylock anlaşmayı Portia'dan alır.)
SHYLOCK —
Bunu bulamıyorum; anlaşmada yok.
PORTIA —
(Antonio'ya)
Sen tüccar, söyleyecek bir şeyin var mı?
ANTONIO —
Pek az. Çok iyi hazırladım kendimi.
Elini ver bana Bassanio; elveda.
Bu duruma senin yüzünden düştüm diye üzülme sakın;
Çünkü kader, benim durumumda
Her zamankinden daha iyi davrandı.
Çoğunlukla, para pul tükendikten sonra,
Hâlâ yaşamasına izin verir insanların;
Gözleri çukura kaçmış, yüzleri kırış kırış
İhtiyarlığa ve yoksulluğa katlansınlar diye.
İşte bu uzun süreli eziyet ve sefalet döneminden
Kurtarıyor beni. Değerli eşine saygılarımı ilet.
Antonio'nun ömrü nasıl son buldu, anlat ona;
Seni ne kadar sevdiğimi söyle;
Ben öldükten sonra iyi konuş hakkımda.
Her şeyi anlattıktan sonra,
Bırak o karar versin,
Bir zamanlar Bassanio'yu seven olmuş mu, olmamış mı.
Sen bir dost kaybettiğine üzül yeter;
Ötesini hiç merak etme;
Çünkü o dost senin borcunu ödeyeceğine üzülmüyor.
Yahudi yeterince derin keserse,
O anda tüm kalbimle ödemiş olurum borcumu olur biter.
BASSANIO —
Antonio, benim bir eşim var;
Benim için canım kadar değerli.
Ama, ne canım, ne eşim, ne de şu dünya,
Senin canın kadar değerli gözümde.
Bunların hepsinden vazgeçerdim,

Evet, hepsini şu iblise kurban ederdim
Seni kurtarabileceğimi bilsem.
PORTIA —
Karın yanında olup bu söylediğini duysaydı
Pek müteşekkir kalmazdı sana herhalde.
GRATIANO —
Benim de bir eşim var ve onu sevdiğim kesin.
Keşke öbür dünyada olsaydı da,
Bu Yahudi köpeğinin fikrini değiştirebilecek
Yetkili birini bulsaydı.
NERISSA
İyi ki arkasından söylüyorsun bu sözü;
Yoksa evin huzuru epeyce kaçabilirdi.
SHYLOCK —
(Kendi kendine)
Hıristiyan'dan da bu kadar koca olur!
Benim de kızım var;
Bence kocası Hıristiyan olacağına,
Barabas'ın soyundan biri olsun daha iyi. (90)
(Yüksek sesle)
Boşa vakit harcıyoruz.
Hükmün yerine getirilmesine geçelim lütfen.
PORTIA —
Bu tüccarın etinden yarım kilosu senindir;
Mahkeme böyle uygun görüyor; yasa, verilir diyor.
SHYLOCK —
Ey adil yargıç!
PORTIA —
Bu eti göğsünden kesmelisin;
Yasa izin veriyor; mahkeme uygun görüyor.
SHYLOCK —
Ey bilgin yargıç! İşte hüküm. Hadi hazırlan!
PORTIA —
Bir dakika. Bir şey daha var:
Bu anlaşma sana bir damla bile kan vermiyor.
İfade tam olarak "yarım kilo et".
O halde anlaşmayla verileni al;
Yani yarım kilo etini.
Ama bu eti keserken
Bir damla bile Hıristiyan kanı akıtırsan,
Venedik yasaları uyarınca
Tüm malına ve mülküne el konularak
Hepsi Venedik devletine aktarılacak.

GRATIANO —
Ah dürüst yargıç!
-Dinle Yahudi -
Ah bilgin yargıç!
SHYLOCK —
Yasa böyle mi?
PORTIA —
Yasa maddesini kendi gözlerinle görebilirsin.
Madem adalet isterim diye tutturdun,
O halde adalet bulacağına emin olabilirsin,
Hem de istediğinden daha fazlasını.
GRATIANO —
Ey bilgin yargıç!
- Bak, Yahudi, bilgin yargıca bak!
SHYLOCK —
Bu teklifi kabul ediyorum o zaman;
Borcun üç mislini öderseniz Hıristiyan gidebilir.
BASSANIO —
İşte para.
PORTIA —
Durun!
Yahudi'ye adalet gerek; durun acele etmeyin!
Anlaşmada ne deniyorsa onu alacak.
GRATIANO —
Ah Yahudi! Dürüst bir yargıç, bilgin bir yargıç!
PORTIA —
Bu nedenle eti kesmeye hazırlan;
Kan akıtayım deme ve tam yarım kilo et kesmeye bak,
Ne fazla ne az. Yarım kilodan fazla veya az alırsan;
Bu fazlalık alacağın parçayı
Tam olarak bir gramın yirmide birinden
Daha ağırlaştırır veya hafifletirse;
Hatta, terazinin kefesi
Tek bir saç telinin ağırlığı kadar oynarsa,
Ölürsün ve tüm malına el konur.
GRATIANO —
İkinci bir Danyal bu, bir Danyal, Yahudi!
- Hadi bakalım imansız, kaptım mı şimdi bacağını! ([91])
PORTIA —
Yahudi ne duruyor?
(Shylock'a)
Alsana alacağını.
SHYLOCK —

Bana ana paramı verin de gideyim.
BASSANIO —
İşte burda, hazırladım; işte.
PORTIA —
Mahkeme önünde bunu reddetmişti;
Yalnızca adaleti
Ve anlaşmada ne yazılıysa onu kabul etmek zorunda.
GRATIANO —
Bir Danyal derim ben gene, ikinci bir Danyal!
Bu kelimeyi bana öğrettiğin için teşekkürler Yahudi.
SHYLOCK —
Hiç değilse ana paramı alamayacak mıyım?
PORTIA —
Anlaşmada belirtilen dışında hiçbir şey alamazsın;
Onu da alırken dikkat etmezsen vay haline!
SHYLOCK —
İyi iyi, vazgeçtim, şeytan görsün yüzünü;
Burda daha fazla kalıp sizi dinleyecek değilim.
PORTIA —
Dur bakalım Yahudi;
Yasaların işi bitmedi seninle.
Venedik Yasalarına göre,
Bir yabancının, dolaylı veya dolaysız yollarla,
Herhangi bir vatandaşın canına kastettiği kanıtlanırsa,
Mal mülkünün yarısı mağdur tarafa verilir;
Öteki yarısı devlet hazinesine aktarılır.
Suçlunun canını bağışlamak,
Başka hiçbir mercinin etkisi olmaksızın
Dük'ün merhametine kalır.
Bence şimdi sen bu durumdasın.
Çünkü, davranışlarından açıkça görülüyor ki,
Dolaylı yollardan ve aynı zamanda doğrudan,
Davalının canına kastetmiş bulunuyorsun; ayrıca,
Biraz önce sözünü ettiğim maddenin de kapsamına giriyorsun.
Bu durumda, diz çök ve Dük'ten merhamet dile.
(Shylock dizlerinin üstüne çöker.)
GRATIANO —
Yalvar da, kendini asman için izin versin sana.
Ne var ki, varın yoğun devlete gittiğine göre,
İpe verecek paran bile kalmamıştır şimdi.
Artık, devlet hesabına asılman gerekiyor.
DÜK
Tutumumuzdaki farkı göresin diye,

Sen istemeden canını bağışlıyorum.
Mal mülkünün yarısı Antonio'nun olacak;
Kalan yarısı ise devlete aktarılıyor.
Nedametinin görülmesi halinde
Bunun para cezasına çevrilmesi mümkündür.
PORTIA —
Yani, Antonio'ya değil, devlete kalan yarısı.
SHYLOCK —
Yoo, canımı da alın gitsin, bağışlamayın hiç.
Evimi tutan direkleri aldığınızda
Evimi de almış olacağınıza göre;
Geçim kaynağımı elimden alınca,
Canımı da almış olacaksınız zaten.
PORTIA —
Ona gösterecek merhametin var mı Antonio?
GRATIANO —
Bedava bir cellat ipi! Tanrı aşkına, bu kadarı yeter!
ANTONIO —
Sayın Lordum Dük hazretlerinin ve mahkemenin izniyle,
Mal mülkünün yarısına ilişkin cezanın kaldırılması
Benim için uygundur; yeter ki öteki yarısı,
Ölümünden sonra, kısa bir süre önce
Kızını kaçıran gence verilmek üzere
Emaneten bana bırakılsın.
İki şart daha var: Birincisi,
Ona yapılan bu iyilik karşılığında
Derhal Hıristiyan olacak;
İkincisi ise, bu mahkeme önünde
Yasal bir belge düzenleyerek
Sahip olduğu her şeyi ölümünden sonra
Oğlu Lorenzo'yla kızına bırakacak.
DÜK
Evet, hepsini yapacak; yoksa,
Biraz önce verdiğim bağışlama kararını geri alırım.
PORTIA —
Razı mısın Yahudi? Ne diyorsun?
SHYLOCK —
Razıyım.
PORTIA —
Kâtip, bir belge hazırla.
SHYLOCK —
(Doğrulur)
Lütfen izin verin gideyim burdan;

İyi değilim; belgeyi arkamdan gönderin;
Ben imzalarım.
DÜK
Git öyleyse, ama imzala.
GRATIANO —
Vaftiz sırasında iki vaftiz baban olacak;
Yargıç ben olsaydım, seni kurnaya değil
Darağacına getirmek için on baban daha olurdu.(92)
(Shylock çıkar.)
DÜK
(Portia'ya)
Bayım, sizi evime yemeğe davet etmek isterim.
PORTIA —
Naçiz kulunuzu bağışlayın ekselansları;
Bu gece Padua'ya gitmek zorundayım;
Bunun için de hemen burdan ayrılmam gerekiyor.
DÜK
Vaktiniz olmadığına üzüldüm.
Antonio, bu beyefendiyi ödüllendir,
Çünkü bence ona çok şey borçlusun.
(Dük ve adamları çıkar.)
BASSANIO —
(Portia'ya)
Çok değerli beyefendi, ben ve dostum,
Sizin bilgeliğiniz sayesinde
Bugün son derece ciddi bir cezadan kurtulduk.
Nazik ilginiz ve zahmetleriniz karşılığında,
Yahudi'ye vereceğimiz üç bin dukayı
Size teklif etmekten mutluluk duyuyoruz.
ANTONIO —
Bunun ötesinde de size sonsuza dek
Sevgi ve şükran borcumuz olacak.
PORTIA —
İşini severek yapan karşılığını da almış demektir;
Ben de sizi kurtardığıma memnun olduğum için
İşimin karşılığını almış sayıyorum kendimi.
Bunun dışında işin parasal yanı aklıma bile gelmedi.
Lütfen yine karşılaştığımızda beni tanımazlık etmeyin;
Size esenlik diliyor ve izninizi rica ediyorum.
BASSANIO —
Sayın bayım, ısrar ediyorum; bizi kırmayın,
Ücret almasanız da,
Bizi anmanıza yarayacak bir armağan alın.

İki ricamı yerine getirmenizi diliyorum sizden:
Bana hayır demeyin ve beni bağışlayın.
PORTIA —
Madem bu kadar ısrar ediyorsunuz, öyle olsun.
Eldivenlerinizi verin bana,
Hatırınız için takarım onları.
(Bassanio eldivenlerini verir.)
Sevginizin işareti olarak da şu yüzüğü alayım.
Elinizi çekmeyin, başka bir şey istemiyorum sizden;
Siz de, sevginiz uğruna, bunu benden esirgemeyin.
BASSANIO —
Bu yüzüğü mü, sayın bayım?
Ah, o kadar ufak bir şey ki o,
Size vermek çok ayıp olur.
PORTIA —
Ondan başka hiçbir şey istemiyorum;
Hem şimdi nedense daha da ister oldum.
BASSANIO —
Maddi değerinden daha büyük önemi var bu yüzüğün.
Size Venedik'in en pahalı yüzüğünü vereceğim
Ve onu her yerde aratacağım;
Ama bu yüzük için ne olur beni bağışlayın.
PORTIA —
Anlıyorum, bayım; tekliflerinizde cömertsiniz.
Önce bana dilenmeyi öğrettiniz, şimdi de sanırım
Dilencilere nasıl cevap verileceğini öğretiyorsunuz.
BASSANIO —
Bakın beyefendiciğim;
Bu yüzüğü bana karım vermişti,
Parmağıma takarken de yemin ettirmişti;
Onu satmayacaksın, kimseye vermeyeceksin
Ve kaybetmeyeceksin diye.
PORTIA —
Hediye vermek istemediklerinde
Erkeklerin çoğu bu bahaneyi kullanır.
Ama eğer karınız aklı başında biriyse,
Benim bu yüzüğü ne denli hakettiğimi duyunca,
Onu bana verdiğiniz için
Size sonsuza dek kızgın kalamazdı.
Her neyse, sağlıcakla kalın.
(Portia ile Nerissa çıkar.)
ANTONIO —
Bassanio Lordum, ver şu yüzüğü ona.

Onun bizim için yaptıklarıyla benim sevgimi bir kefeye,
Karının buyruklarını da öbür kefeye koy ve öyle karar ver.
BASSANIO —
Hadi koş Gratiano, yetiş ona;
Yüzüğü ver ve eğer yapabilirsen,
Antonio'nun evine getir onu. Durma, çabuk ol.
(Gratiano çıkar.)
(Antonio'ya)
Gel, biz de hemen oraya gidelim.
Sabah erken de Belmont yoluna düşeriz.
Yürü Antonio.
(Çıkarlar.)
İkinci Sahne
(Venedik'te bir sokak. Portia ile Nerissa, önceki gibi kılık değiştirmiş halde girer.)
PORTIA —
Yahudi'nin evini bul, ona bu belgeyi ver ve imzalat.
Bu gece yola çıkarsak,
Kocalarımızdan bir gün önce evde oluruz.
Lorenzo'nun çok hoşuna gidecek bu belge.
(Gratiano girer.)
GRATIANO — —
Aman beyefendi, sonunda sizi yakaladım.
Lordum Bassanio biraz daha düşündükten sonra
Size bu yüzüğü gönderdi
Ve yemeğe teşrifinizi diliyor.
PORTIA —
Bu mümkün değil.
Ama yüzüğünü teşekkürlerimle kabul ediyorum;
Lütfen kendisine iletin. Bu arada,
Yardımcıma ihtiyar Shylock'un evini gösterir misiniz?
GRATIANO —
Elbette gösteririm.
NERISSA
Bayım, sizinle biraz konuşmak istiyorum.
(Portia'ya fısıldar)
Bakalım kocamın yüzüğünü alabilecek miyim?
Aslında onu ölünceye dek saklayacağına yemin ettirmiştim.
PORTIA —
(Nerissa'ya fısıldar)
Bence kesin alabilirsin.
Kimbilir ne yeminler edecekler
"Yüzükleri erkeklere verdik, kadınlara değil," diye.

Ama biz bastırır, yeminde de onları geride bırakırız.
(Yüksek sesle)
Hadi git, durma! Nerde bekleyeceğimi biliyorsun.
NERISSA
(Gratiano'ya)
Evet beyefendiciğim,
Gösterir misiniz bana şu evi?
(Çıkarlar.)
BEŞİNCİ PERDE
Birinci Sahne
(Belmont. Portia'nın evinin önünde yeşillik bir yer. Gece vakti. Lorenzo ve Jessica girer.)
LORENZO —
Ay pırıl pırıl parlıyor.
İşte yine böyle bir gece;
Tatlı rüzgâr ağaçları hafif hafif öper
Ve ağaçlar hiç ses çıkarmazken;
Tam böyle bir gece,
Troilus, Troya surlarına tırmanmış ([93])
Ve içlerinden birinde Cressida'nın yattığı
Grek çadırlarına bakarak
Ruhunun derinliklerinden ah çekmiş.
JESSICA —
İşte yine böyle bir gece,
Thisbe ayak ucunda yürürken
Önüne çıkan çiğ damlasının üstünden atlamış
Ve o anda aslanın gölgesini görünce
- Aslanın kendisini görmemiş çünkü -
Korkudan ödü patlayıp kaçmış. (94)
LORENZO —
Yine böyle bir gece,
Dido, azgın denizin kıyısında durmuş,
Elindeki söğüt dalını sallayarak
Kartaca'ya dön, diye seslenmiş sevdiğine. ([95])
JESSICA —
Yine böyle bir gece,
Medea, ihtiyar Aeson'u gençleştiren
Tılsımlı otları toplamış. (96)
LORENZO —
Yine böyle bir gece,
Jessica, varlıklı Yahudi'yi terk etmiş
Ve beş parasız sevdiğiyle

Venedik'ten Belmont'a kaçmış.
JESSICA —
Yine böyle bir gece,
Lorenzo, Jessica'ya aşkını ilan etmiş;
Her biri yalan çıkan bin bir türlü yeminle
Gönlünü çalıp gitmiş.
LORENZO —
Yine böyle bir gece,
Güzel Jessica hırçın kızlar gibi
Sevdiğine iftira etmiş,
Ama Lorenzo onu affetmiş.
JESSICA —
Araya giren olmasaydı
Bu "gece" oyununda seni yenerdim;
Ama dinle bak, ayak sesleri duyuyorum ben.
(Haberci Stephano girer.)
LORENZO —
Gece vakti kim böyle koşa koşa gelen?
STEPHANO
Bir dost.
LORENZO —
Dost mu? Ne dostu? Adını söyle lütfen dostum!
STEPHANO
Stephano benim adım. Hanımımdan haber getirdim:
Gün doğmadan burda, Belmont'ta olacak.
Yol kenarındaki her haçın önünde durup
Diz çöküyor ve mutlu bir evliliği olsun diye
Dua ediyor.
LORENZO —
Yanında kim var?
STEPHANO
Hiç, mübarek bir münzevi ile hanımımın yardımcısı.
Efendim döndü mü acaba, biliyor musunuz?
LORENZO —
Dönmedi, hiçbir haber de alamadık ondan.
Hadi artık içeri girelim Jessica.
Ve evin hanımını usulüyle karşılamak için
Hazırlıklarımızı yapalım.
(Launcelot girer.)
LAUNCELOT —
Tat tara taa, tut turu tuu, tat tara taa! ([97])
LORENZO —
Kim o bağırıp duran?

LAUNCELOT —
Tat taa! Bay Lorenzo'yu gören var mı? Bay Lorenzo, tut tuu!
LORENZO —
Kes yaygarayı be adam! Burdayım.
LAUNCELOT —
Tat taa! Nerde nerde?
LORENZO —
Burda!
LAUNCELOT —
Efendimden haberci geldi; torbası iyi haber dolu; gün doğmadan burda olacak efendim.
(Çıkar.)
LORENZO —
Hadi canım, içeri girip orda bekleyelim.
Aslında, niye giriyoruz ki?
Dostum Stephano, içerdekilere söyler misin lütfen,
Hanımın yaklaşıyor.
Sonra da müzisyenleri dışarı getirin.
(Stephano çıkar.)
Ne de tatlı uyuyor günışığı şu setin üstünde!
Hadi şuraya oturalım ve bırakalım
Müzik kulaklarımızdan içeri sokulsun.
Bu hoş sessizlik ve gece
Müziğin tatlı nağmeleriyle kaynaşıyor.
Otur Jessica. Bak, gökyüzünün tavanı,
Pırıl pırıl parlayan altın sarısı desenlerle
Baştanbaşa nasıl bezenmiş.
Gördüğün küreler içinde en küçüğü bile,
Yörüngesinde dönerken melekler gibi şarkı söyler,
Işıl ışıl gözleriyle koro halinde geçer hepsi. ([98])
Ölümsüz ruhlar duyabilir bu müziği,
Ama bir gün çürümeye mahkûm olan
Bu kaba topraksı giysiye bürünmüş bizler duyamayız. (99)
(Müzisyenler girer.)
Hey, gelin bakalım!
Gelin de bir ilahi çalıp Diana'yı[(100)] uyandırın!
Tatlı nağmelerinizle hanımınızın kulağına ulaşın
Ve müzikle çağırın onu evine.
(Müzik.)
JESSICA —
Güzel de olsa, müzik beni hiç neşelendirmez.
LORENZO —

Tüm varlığınla kulak kesilirsin de ondan.
Mesela, ordan oraya koşuşturan bir sürü düşün;
Ya da yaşı gereği kanı kaynadığı için,
Çılgınca hoplayıp zıplayan,
Böğüren, var gücüyle kişneyen,
Bir grup genç, alıştırılmamış tay.
Bu taylar ansızın bir borazan sesi duyacak olsa,
Ya da kulaklarına herhangi bir müzik sesi gitse,
Bakarsın bir anda hepsi olduğu yerde durmuş
Ve müziğin tatlı gücüyle,
Gözlerindeki o vahşi bakış yumuşayıvermiş.
Bu yüzden şair [(101)] de diyor ki,
Orpheus'un müziğini duyan her şey;
Ağaçlar, taşlar, ırmaklar kulak kesilirmiş.
Ne denli katı, vurdumduymaz, azgın olursa olsun,
Müzikten etkilenmeyecek varlık yoktur yeryüzünde.
İçinde müzik olmayan,
Ya da tatlı seslerin uyumundan duygulanmayan insandan
Her türlü hainlik, dolap düzen, gaddarlık beklenir.
İçgüdüleri gece gibi yavandır bu insanın;
Duyguları Erebus [(102)] kadar karanlıktır.
Bu tür insana güven olmaz. — Müziği dinleyin.
(Uzak bir köşeden Portia ve Nerissa girer.)
PORTIA —
Şu gördüğümüz ışık benim evimde yanıyor.
Küçücük mumun ışınları nerelere kadar ulaşıyor!
İşte bu kötü dünyada da iyi bir iş böyle parlar.
NERISSA
Ay parlakken mumu görememiştik.
PORTIA —
Şöhretin büyüğü, küçüğünü gölgede bırakır da ondan.
Kralın vekili kral kadar parlak sanılabilir;
Ama kralın kendisi ortaya çıkınca iş değişir.
Vekilin içi boşalıverir o anda; bir ırmağın gelip
Denize boşalması gibi. Müzik! Dinle bak!
NERISSA
Sizin müziğiniz o hanımefendi; evden geliyor.
PORTIA —
Demek bir şeyin ne kadar iyi olduğu
Yerine göre belli oluyor.
Bence şimdi bu müzik,
Gündüzden çok daha hoş geliyor kulağa.

NERISSA
Bu özelliğini sessizliğe borçlu hanımefendi.
PORTIA —
Ortada dinleyen kimse yoksa,
Tarla kuşu kadar tatlı öter karga.
Eğer bülbül de gündüz gözü,
Tüm kazlar gaklarken ötseydi,
Kimse sesini, çit kuşunun sesinden üstün bulmazdı.
Kimbilir kaç şey, yerine ve zamanına oturduğu için
İnsanlarca beğenilmiş, değerli bulunmuştur!
Hey, susalım!
(Müzik susar.)
Ay şimdi Endymion'ın ([103]) yanında uyuyor
Ve uyandırılmayı da istemez.
LORENZO —
Bu ses, eğer yanılmıyorsam, Portia'nın sesi.
PORTIA —
(Nerissa'ya)
Kör adam guguk kuşunu nasıl tanırsa,
O da beni tanıdı - berbat sesimden!
LORENZO —
Sevgili Bayan, yuvaya hoş geldiniz.
PORTIA —
Kocalarımızın sağlığı için dua ediyorduk;
Umarım işe yarar da çabuk gelirler.
Geldiler mi?
LORENZO —
Henüz gelmediler Bayan.
Ama önlerinden bir ulak geldi,
Haber getirdi: Geliyorlarmış.
PORTIA —
Gir içeri Nerissa.
Hizmetkârlara talimat ver;
Bizim yokluğumuzdan kimse söz etmesin sakın.
Sen de Lorenzo; Jessica, sen de.
(Bir boru çalar.)
LORENZO —
Kocanız yaklaştı. Onun borusu bu öten.
Merak etmeyin Bayan, boşboğazlık etmeyiz biz.
PORTIA —
Bu gece de, gündüzün hastalıklısına benziyor:
Biraz soluk, o kadar.

Güneşin ortaya çıkmadığı günlerden biri tıpkı.
(Bassanio, Antonio, Gratiano ve adamları girer .)
BASSANIO —
Sen Güneş yokken böyle dışarı çıkınca,
Öteki yarıküre gibi gündüz oluyor burası da. ([104])
PORTIA —
Işık saçmak isterim, ama ışık olmak istemem;
Işığa gelen çok olur çünkü,
Bu da kocamın yüzünü karartır.
Oysa Bassanio'nun başına böyle bir şey gelemez.
Neyse, Tanrı ne isterse o olur.
Evine hoş geldin Lordum.
BASSANIO —
Teşekkürler bayan. Dostuma da hoş geldin de:
İşte o adam, işte Antonio;
Sonsuza dek her şeyimi borçlu olduğum insan.
PORTIA —
Her yönden ona borçlusun her halde;
Duyduğuma göre epey sıkıntıya girmiş senin için.
ANTONIO —
Yoo, bana hiçbir şey borçlu değil.
PORTIA —
(Antonio'ya)
Bayım, evimize hoş geldiniz.
Konukseverliğimiz sözün ötesinde de belli olmalı,
Bu nedenle artık iltifatla vakit harcamak istemiyorum.
GRATIANO —
(Nerissa'ya)
Şu gökteki ay hakkı için haksızlık ediyorsun!
Yargıcın kâtibine verdim diyorum onu;
Vermez olaydım,
Bu kadar kıymetli olduğunu nerden bilirdim sevgilim.
Hadım ederler uğursuz herifi inşallah!
PORTIA —
Ne o, şimdiden atışmaya mı başladınız! Nedir konu?
GRATIANO —
Hepsi hepsi altın bir halka,
Bana verdiği bir yüzük parçası,
İçinde de bıçakçıların kazıdığı türden,
"Sev beni sonsuza dek!" diye bir söz vardı:
NERISSA
Yüzüğün değeriyle içindeki yazının ne ilgisi var şimdi?
Onu sana verdiğimde bana yemin etmiştin,

Ölünceye dek takacağım diye;
Güya mezarda bile parmağında olacaktı.
Benim için olmasa bile, ettiğin o ateşli yeminler için,
Biraz saygılı olup vermemeliydin o yüzüğü.
Yargıç kâtibine verdin ha!
Hadi canım sen de,
O kâtibin suratında tek bir tüy biterse,
Tanrı da yargıcım olup beni yargılasın!
GRATIANO —
Büyüyüp erkek olunca bitecek tabii.
NERISSA
Ne zamandır kadınlar büyüyünce erkek oluyor?
GRATIANO —
Bak, şerefim üzerine yemin ederim,
Genç bir oğlana verdim onu,
Çocuktu nerdeyse, bücür bir oğlan çocuğu.
Senden daha boylu değil, yargıcın kâtibi;
Ücret yerine yüzüğü istedi, başımın etini yedi;
Hayır demenin yolunu bulamadım bir türlü.
PORTIA —
Açık konuşmak gerekirse, kabahatlisin;
Karının sana ilk hediyesini,
Yeminlerle parmağına takılan,
Karşılıklı güvenle etine perçinlenen şeyi
Böyle ufacık bir bahaneyle elden çıkarmamalıydın.
Ben de sevdiğime bir yüzük vermiş ve yemin ettirmiştim,
Asla ayırmasın diye yanından, İşte burda kendisi.
Kimseye vermeyeceğine ben kefil olabilirim;
Dünyanın hazinelerini verseler çıkarmaz parmağından.
Doğrusu, Gratiano, karını insafsızca üzdün;
Onun yerinde ben olsam aklım başımdan giderdi herhalde.
BASSANIO —
(Kendi kendine)
Hay Allah, galiba en iyisi sol elimi kesip,
Yüzüğü savunayım derken elden oldum diye yemin etmek.
GRATIANO —
Lordum Bassanio yüzüğü yargıca verdi;
Adam hem çok yalvardı, hem de onu hak etmişti.
Hiç üşenmeden bütün yazıları yazan kâtip çocuk da
Yalvararak benim yüzüğü istedi.
Ne oğlanı ne de efendisini razı edebildik
Yüzüklerden başka bir şeye.
PORTIA —

Hangi yüzüğü verdiniz Lordum?
Benden aldığınız değildir umarım.
BASSANIO —
Kusurumun üstüne bir de yalan eklemeye gücüm olsaydı,
İnkâr etmeye çalışırdım; ama gördüğün gibi,
Yüzük parmağımda değil; gitti.
PORTIA —
Senin yalancı gönlünden de vefa gitmiş anlaşılan.
O yüzüğü yeniden görene kadar
Yatağın haram olsun o zaman bana!
NERISSA
(Gratiano'ya)
Seninki de bana haram olsun,
Benim yüzüğümü yeniden görene kadar!
BASSANIO —
Tatlı Portia,
Yüzüğü kime verdiğimi bilseydin,
Kimin uğruna verdiğimi bilseydin,
Niye verdiğimi kavrayabilseydin;
Yüzükten başka hiçbir şey almayınca,
O yüzükten nasıl gönülsüzce ayrıldığımı bilseydin,
Hırçınlığın biraz yatışırdı mutlaka.
PORTIA —
Eğer o yüzüğün anlamını bilseydin,
Onu sana verenin yarı değerini bilseydin;
Ya da bu işin şerefinle
Ne denli ilgili olduğunu kavrayabilseydin,
O yüzükten hiçbir zaman ayrılmazdın.
Eğer sen onu korumaya yeterince hevesli olsaydın,
Hangi insan, taşıdığın bu bağlılık simgesini
Israrla senden isteyecek kadar düşüncesiz
Ve incelikten yoksun olabilirdi?
Nerissa doğru söylüyor:
Allah canımı alsın ki bir kadına verdin yüzüğü!
BASSANIO —
Yoo hayır, bayan, şerefim üzerine,
Ruhum üzerine yemin ederim kadın filan değil,
Hukuk doktoruydu alan.
Üç bin duka teklif ettim istemedi,
İlle de yüzük diye tutturdu. Önce vermedim,
Can dostumun hayatını kurtardığı halde,
Küsüp gitmesine de aldırmadım.
Ne diyebilirim ki, tatlı bayan?

Peşinden adam göndermek zorunda kaldım.
Ayıp ettiğim düşüncesiyle çok utanmıştım.
Böylesine apaçık bir nankörlükle
Şerefime leke süremezdim.
Beni bağışlayın sevgili bayan,
Ama gecenin şu kutsal mumları adına yemin ederim,
Eğer siz de orda olsaydınız,
Yüzüğü o değerli doktora vermem için bana yalvarırdınız.
PORTIA —
O doktor evimin yakınından geçmese iyi olur..
Yine de, hep yanında taşıyacağına yemin ettiğin
Benim sevgili mücevherim artık onda olduğuna göre,
Ben de senin kadar cömert olabilirim.
Benim olan hiçbir şeyi ondan esirgemem ben de;
Hatta vücudumu bile, kocamın yatağını bile.
Onu yakından tanımaya kararlıyım, hem de kesin kararlı!
Evden uzakta, bir gece bile geçireyim deme sakın.
Argus[(105]) gibi gözetle beni;
Eğer bunu yapmaz, beni yalnız bırakırsan,
Hâlâ sahip olduğum şerefim üzerine yemin ederim,
O doktoru hemen yatağıma alırım.
NERISSA
(Gratiano'ya)
Ben de kâtibini. Bu yüzden dikkat etsen iyi olur,
Yoksa kendi başımın çaresine bakarım.
GRATIANO —
İyi o zaman, yap da görelim; ama sakın elime düşmesin;
Çünkü yakalarsam o genç kâtibin kamışını kırarım.
ANTONIO —
Bu tartışmalara ben yol açtığım için çok üzgünüm.
PORTIA —
Üzülmeyin efendim, yine de hoş geldiniz.
BASSANIO —
Portia, bu kaçınılmaz kusur için beni affet,
İşte bu dostların hepsinin huzurunda,
İçinde kendimi gördüğüm o güzel gözler adına
Yemin ediyorum...
PORTIA —
Bakın, duydunuz mu,
Her iki gözümde birden kendini görüyormuş,
Her gözümde bir yüzünü yani.
Yeminini de ordaki iki yüzüyle ediyor!
Güvenilir yemin diye buna derim ben!

BASSANIO —
Yo hayır, dinle bak.
Bu kusurumu bağışlarsan, şerefim üzerine and içerim,
Bir daha sana ettiğim hiçbir yemini bozmayacağım.
ANTONIO —
Ben onun mutluluğu için bedenimi ortaya koymuştum..
O beden ki, kocanızın yüzüğünü alan kişi olmasaydı,
Şimdi yok olmuştu. Aynı garantiyi yine verebilirim:
Onu bir daha kimsenin yemininden döndüremeyeceğine
Bu defa ruhumu koyuyorum.
PORTIA —
O halde kefilsiniz. Bunu ona verin
Ve söyleyin, ötekinden daha iyi korusun.
(Antanio'ya bir yüzük verir.)
ANTONIO —
Alın Lord Bassanio,
Bu yüzüğü kimseye vermeyeceğinize yemin edin.
BASSANIO —
Aman Tanrım, bu doktora verdiğim yüzük!
PORTIA —
Ondan da ben aldım. Kusura bakma Bassanio,
Bu yüzük karşılığında doktoru yatağıma aldım.
NERISSA
Sen de beni bağışla sevgili Gratiano,
Çünkü doktorun kâtibi o bücür çocuk da,
Bu yüzük karşılığında dün gece benimle yattı.
(Gratiano'ya yüzüğünü verir.)
GRATIANO —
Yahu bu iş, yaz günü yol onarmaya benziyor.
Yani şimdi biz,
Hiç hak etmediğimiz halde boynuzlandık mı? ([I06])
PORTIA —
Kabalaşma! Hepiniz şaşırdınız bakıyorum.
Alın şu mektubu; vakit bulunca okursunuz.
Padua'dan geliyor, Bellario'dan.
Orda, Portia'nın doktor,
Nerissa'nın da kâtip olduğunu göreceksiniz.
Sizin hemen arkanızdan yola çıktığıma
Ve biraz önce döndüğüme Lorenzo tanık.
Daha evime bile girmedim. Antonio, hoş geldin.
Sana da beklediğinden çok daha iyi haberlerim var.
Bu mektubu hemen aç; orda göreceksin:
Gemilerinden üçü tam yükle limana varmış bile.

Bu mektubun benim elime nasıl geçtiğini bilemezsin.
ANTONIO —
Serseme döndüm!
BASSANIO —
(Portia'ya)
Doktor sendin ve ben seni tanımadım ha!
GRATIANO —
(Nerissa'ya)
Arkamdan beni boynuzlayacak kâtip sen miydin?
NERISSA
Evet, ama asla böyle bir şeye niyetli olmayan kâtip;
Meğer ki gün gelip erkek olabilsin.
BASSANIO —
(Portia'ya)
Tatlı doktor, sen benim yatak yoldaşım olacaksın;
Ben olmadığım zaman da karımla yatarsın.
ANTONIO —
Tatlı bayan, bana can ve ömür verdin;
Çünkü bu mektuba göre, gemilerime bir şey olmamış,
Hepsinin geri döndüğü kesin.
PORTIA —
Gelelim sana Lorenzo!
Benim kâtibin sana da hayırlı haberleri var.
NERISSA
Evet, hem de hepsi ücretsiz.
Al işte bu belge, o zengin Yahudi'den
Sana ve Jessica'ya özel bir armağan:
Ölümünden sonra malı mülkü sizin.
LORENZO —
Sevgili bayanlar, açlıktan ölen insanların önüne
Kral sofrası çıkarıyorsunuz siz..
PORTIA —
Nerdeyse sabah oluyor;
Ama eminim duyduklarınız yetmemiştir size.
Hadi içeri girelim.
Orda ne isterseniz sorabilirsiniz bize;
Biz de her şeyi olduğu gibi anlatırız.
GRATIANO —
Girelim hadi. Nerissa'ya ilk sorum şu:
Yarın geceye kadar beklemeyi mi tercih eder,
Yoksa, şafağa iki saat varken, hemen yatağa gitmeyi mi?
Aslında gün ağarsa da, aklım hep gecede,
Doktorun kâtibiyle yatma vakti gelse diye.

Doğrusu artık ömür boyu tek kaygım olacak:
O da, Nerissa'nın yüzüğünü iyi korumak.
(Çıkarlar.)

NOTLAR

(1) Gösteri arabaları ("Pageants"): İngiltere'de, ortaçağ ve Rönesans dönemlerinde, eğlence olsun diye sokaklarda arabalar üzerinde çekilerek halka gösterilen kale, gemi, dev yaratıklar, vb. şeklinde büyük maket veya modellerden söz ediliyor.

(2) Andrew: İngilizlerin 1596 yılında Cadiz'de ele geçirdikleri İspanyol kalyonunun adı.

(3) İki yüzlü Janus: Klasik mitolojide, biri öne, öteki arkaya bakan ve biri hep güleç, öteki asık iki yüzü olan eski Roma tanrısı. Kapı ve geçitlerin bekçisi.

(4) Papağan aptal bir kuş olarak bilinirmiş. Bu nedenle, gaydanın hüzünlü sesi gibi gülünmeyecek şeye gülen insanlar papağana benzetiliyor.

(5) Homeros'un *İlyada* destanının önemli kişilerinden olan Nestor, Troya'daki Grek önderler arasında en saygıdeğer ve ağırbaşlı olanı. (Onun komik bulduğu şey gerçekten komik olmalı!)

(6) "Gratiano," İtalyan "Commedia dell'Arte"sinde, komik ("soytarı") doktorun adı.

(7) Aşk ve tutkuyu, karaciğerle yüreğin yönlendirdiği sanılırmış; inleme ve sızlanmaların da yüreğin kanını kurutarak ölüme yol açtığına inanılırmış.

(8) Fazla huzursuzluk ve mutsuzluğun sarılığa yol açtığı sanılırmış.

(9) "Küfür etmek günah olduğu için lanetlenirlerdi," diyor.

(10) "Başkaları seni akıllı sansın diye hüzünlü ve düşünceli görünmeye çalışmaktan vazgeç," diyor.

(11) Sığır dili, yenmeden önce kokusu gitsin ve suyu uçsun diye bir miktar karanfille bir kaba konarak bekletilirmiş.

(12) Altın post: Klasik mitolojide, kanatlı koçun altın postu. Kral Athamas'ın kızı Helle ile oğlu Phrixus, sahte bir kâhinin sözleri üzerine kurban edilmek üzereyken, Tanrı Hermes'in gönderdiği kanatlı altın koça binerek son anda kaçmayı başarırlar. Ancak Helle koçun sır

tından düşerek boğulur. O günden sonra, boğulduğu yere "Hellespont" (Çanakkale Boğazı) denir.

(13) Colchos Sahili: Doğu Karadeniz sahilleri. Klasik mitolojiye göre, Argonotlar adı verilen bir grup gözüpek gencin önderi Jason, Altın Postu bu sahillerden getirmiş.

(14) Kan, duygu, tutku ve coşkuların kaynağı olarak görülürmüş. Portia, "İnsan, aklı ve mantığıyla duygu ve davranışlarına gem vurmaya çalışabilir," diyor.

(15) Elizabeth devrinde kışın tavşanlar ağlarla avlanırmış. Avcı topal olursa, tavşanın kaçıp kurtulması -kolaylaşıyor. Portia, "Çılgın gençliğe öğüt dinletemezsin," diyor.

(16) Ağlayan filozof: Efes'li Heraklitus'a karamsarlığı yüzünden zaman zaman bu ad verilirmiş.

(17) Portia, "Kendi kişiliği yok; başkalarının etkisiyle hareket eder," diyor.

(18) Oyunun yazıldığı dönemlerde İngiltere ile İskoçya'nın arası pek iyi değilmiş. Fransa da sürekli olarak İskoçya'ya yardım sözü verip tutmuyormuş.

(19) Sibylla: Klasik mitolojide bir kadın kâhin. Tanrı Apollon ona, avcuna sığabilecek kum tanelerinin sayısınca yıl ömür vaat etmiş.

(20) Diana: Aşk tanrıçası, iffet ve bekâret simgesi.

(21) Duka: Venedik altın parası.

(22) Rialto: Venedik borsası; bölge tüccarlarının buluşma yeri.

(23) Bir gün Hazreti isa'nın karşısına cin çarpmış insanlar çıkar ve ondan, cinleri kendi bedenlerinden alarak orada otlayan domuzların bedenine göndermesini isterler. Hazreti İsa isteklerini yerine getirir. Cinler domuzların bedenine girince, domuzlar çılgına dönerek denize atlar ve boğulurlar.

(24) Shylock, kendi ifade tarzıyla, "Sizden mal alırım, size mal satarım..." diyor.

(25) Güreşte, sonuç alıcı oyundan önceki hamle: Bacağını kaptıktan sonra sıra sırt üstü yere vurmaya geliyor.

(26) Hz. İbrahim'den Hz. İshak'a kalan mal mülkün, ondan da Esav'a kalması, yani Esav'ın üçüncü kuşak mirasçı olması gerekiyormuş. Ancak, çocukların kurnaz annesi Rebeka, gözde oğlu Yakup'a arka çıkmış ve çevirdiği entrikalarla Esav'ın, babasının gözünden düşerek miras hakkını kaybetmesine yol açmış.

(27) Phoebus: Klasik mitolojide güneş tanrısı.

(28) Herkül: Güç ve kuvvetiyle ünlü eski Grek kahramanı. Lichas: Herkül'ün uşağı.

(29) Alkides: Herkül'ün bir başka adı.

(30) "Ergo": Latince, "o halde," "o zaman," "demek ki".

(31) Üç Kızkardeş: Klasik mitolojide Kader Tanrıçaları. Mitosa göre, bu Tanrıçalar insanı yaşama bağlayan ipliği kestikleri zaman, insan olurmuş. Launcelot, kulaktan dolma yarım yamalak bilgisiyle babasını etkilemeye çalışıyor.

(32) İhtiyar Gobbo'nun, Launcelot'un yüzü yerine kafasının arkasını ellediği anlaşılıyor.

(33) "Özü," demek istiyor. Her iki Gobbo da fazla belagatli değil.

(34) "Tanrı'nın inayeti insana yeterlidir."

(35) Launcelot, evleneceği kadınlardan alacağı "drahoma"dan söz ediyor.

(36) Evliliğin tehlikelerinden (!) söz ediyor olabilir.

(37) Herhalde, ninesi onu vasiyetinden çıkarmasın diye.

(38) Mask ("masque"): Bir tür kostümlü eğlence.

(39) Launcelot "teşrifinize" demek istiyor, ama Shylock sözü bilerek söylendiği anlamda alıyor.

(40) Kara Pazartesi: Paskalya'dan bir gün sonra. Bu gün genellikle sisli ve yağışlı geçtiği için bu adı almış. Launcelot, bu saçmalıklar aracılığıyla, Shylock'un batıl inancıyla alay ediyor.

(41) Boyalı suratlı: Maskeli ve makyajlı.

(42) Hagar'ın dölü: Hz. İbrahim'in, karısının hizmetçisi Hagar (Hacer) adlı Mısırlı (Yahudi olmayan) bir kadından İsmail adlı bir oğlu olur.

(43) Yaban kedisi: "Geceleri uyumadan av peşinde koşar, gündüzleri ise vaktini uyumakla geçirirmiş."

(44) Klasik mitolojiye göre, Aşk Tanrıçası Venüs'ün arabasını kumrular çekermiş.

(45) Burada, at terbiyesinden söz ediliyor.

(46) İncil'deki, varını yoğunu yosmalara yedirip süklüm püklüm geri dönen "savurgan evlat"tan söz ediliyor.

(47) Kupid: Klasik mitolojide Aşk Tanrıçası.

(48) O çağda insanlar mesleklerine göre değişik başlıklar takarlarmış. Gratiano bu geleneğe değiniyor olabilir.

(49) Gümüş (rengi beyaza yakın olduğu için), saflık, temizlik ve iffet simgesiymiş.

(50) Hyrcania: Hazar Denizi'nin güneyinde bir bölge.

(51) Yabancı ruhlar: Denizaşırı ülkelerden gelen yabancılar.

(52) Varlıklı kişiler öldüklerinde cesetleri, çabuk bozulmasın diye mumlu kefene sarılıp kurşun tabuta konurmuş.

(53) Hizmetkârlar ve astlar, efendilerinin ve üstlerinin önünde şapkalarını çıkarırmış. Arragon, "onur yalnızca erdemlinin olsaydı, kimbilir bugün hizmetkâr durumunda olan kaç kişi efendi olurdu," diyor.

(54) "Soylular arasından kimbilir kaç kaba köylü çıkar, köylü ve işçiler arasından kimbilir kaç gerçek soylu çıkardı," diyor.

(55) Portia, Arragon'a, "suçu işleyen kişi kendi yargıcı olamaz," diyor.

(56) Gümüşü arıtma işleminden söz ediliyor.

(57) "Dar denizler": Manş Denizi.

(58) Zencefil, ağız kokusunu veya içki kokusunu alsın diye çiğnenirmiş.

(59) Solanio, Shylock'un söylediğini yanlış anlamış gibi yaparak, cinsel organıyla ilgili kendince espri yapıyor.

(60) İsa'ya yaptıkları yüzünden Yahudiler, Hıristiyanlarca lanetli sayılıyorlar.

(61) Leah: Shylock'un karısı. Oyundaki olaylar sırasında hayatta olmadığı anlaşılıyor.

(62) Shylock güvenlik görevlisini kastediyor. Görevliler, borcunu ödemeyeni tutuklama yetkisine sahipmiş.

(63) Elizabeth Devri'nde de dillerde dolaşan bir efsaneye göre, sessiz bir kuş olan kuğu, ömründe yalnızca bir kez, ölümünden hemen önce öter, tatlı ve hüzünlü bir ezgi söylermiş.

(64) Alkides: Herakles (Herkül)'in başka bir adı. Klasik mitolojiye göre, Troyalı Prenses Hesione, bir deniz canavarına kurban edilecekken, Alkides canavarı öldürüp prensesi kurtarmış. Ancak Alkides bu işi prensese olan aşkından değil, ortaya konan ödülü almak için yapmış.

(65) Sevda ("Fancy"): Aşktan farklı, derin duygulara dayanmayan, daha geçici sevgi kastediliyor.

(66) Herkül ve Mars: Gücü ve yiğitliğiyle ünlü kahramanla, savaş tanrısı. Kum tepelerindeki basamaklar nasıl aldatıcı ise ("basamak gibi görünür, bastığınızda çökerse"), bazı ödlek insanlar da dışardan bakıldığında yürekli sanılabilir, diyor Bassanio.

(67) Bedende cesaretin kaynağının karaciğer olduğu sanılırmış.

(68) O sıra yeni yeni kullanılmaya başlanan güzellik malzemelerinden söz ediliyor ve genellikle bunları kullanan kadınların "hafif" olduğuna değiniliyor.

(69) O devirde peruklar zaman zaman ölülerin kafasından alınan saçtan yapılırmış.

(70) Elizabeth devrinde "Hintli" terimi, esmer olan herkes için kullanılabilirmiş. Bu devir insanına göre ideal güzel, sarışın, beyaz tenli ve mavi gözlü olarak tanımlanıyor.

(71) Efsaneye göre, Kral Midas dokunduğu her şeyin altın olmasını dilemiş ve dileği yerine gelmiş. Ancak, yiyecekler de dokunduğu anda altın olduğundan, bir şey yiyemez olmuş.

(72) Günün madeni paralarının çoğu, altına kıyasla soluk renkli olan gümüştenmiş.

(73) "Bu resmi kim bu kadar canlı yapabildi," diyor.

(74) Bassanio'nun abartılı iltifatları ve alışılmadık benzetmelerle dolu süslü dili, Elizabeth devri saraylısının ortaçağ ve erken Rönesans'tan devraldığı bir gelenek. ("Tatlı dostlar": Dudaklar. "Tatlı engel": Soluk.)

(75) Gölge: Resim. Bassanio, "benim sözlerim bu resmin güzelliğini anlatmada nasıl yetersiz kalıyorsa, bu resmin güzelliği de aslının (Portia'nın) güzelliği yanında hiç kalıyor," diyor.

(76) İmansız: Jessica (Yahudi olmayan Lorenzo'yla kaçtığı için).

(77) Salerio, Antonio için "gemileri dönmediğinden morali bozuk; ama güçlü bir insan olduğundan morali yüksek," diyor olabilir. Zaman zaman anlam zorlanıyor olsa da, bu tür "paradokslar" Shakespeare ve çağdaşlarının sevdiği söz oyunları arasında.

(78) Yine (Birinci Perde'de olduğu gibi) altın postu ele geçiren kahraman Jason'a değiniliyor.

(79) Portia, kocası Bassanio'yu kastediyor.

(80) Portia, erkek kılığına girecekleri için, zamanın âdetlerine uygun olarak, erkek giysilerinde, çoğu zaman bir kalkan gibi ayrı bir kesimle, erkeklik

organının abartılı olarak vurgulandığı kısımdan söz ediyor: Jessica'nın erkek kılığına girmekten sıkılmasının bir nedeni de bu.

(81) Portia, "erkeklere dönme"yi iki anlamda anlamış gibi yapıyor: 1. Erkeğe dönüşme, erkek olma, 2. Erkeklerle sevişme ("yüzünü onlara dönerek").

(82) Launcelot, Shakespeare'in sık rastlanan, "lügat paralama" veya etkili ve derin konuşma heveslisi kişilerinden. "Heyecan" yerine "hezeyan" diyor.

(83) Skilla ve Karibdis: Klasik mitolojide iki canavar. Messina boğazından geçen gemiler Skilla'dan (kayalıklardan) kurtulsalar bile Karibdis'e (girdapa) yakalanıyorlarmış. İngilizce'de "Skilla ile Karibdis arasında kalmak," iki eşit zorluk veya sorun arasında kalmak, bocalamak anlamına geliyor.

(84) Launcelot, Lorenzo'nun söylediğini, "elindeki şapkayı giy," diye anlamış gibi yapıyor.

(85) "Şehrinizin özgürlüğüne": Shylock, "şehrinizin her yurttaşa tanıdığı özgürlüğe" demek istiyor. Bu tür kısaltmalar ve kuruluşlar Shakespeare'in kullandığı dilin özellikleri arasında. Çok uygun olmayan durumlar dışında, bu özellikler de çeviride yansıtılmıştır.

(86) Pişmiş domuz kellesi, Hıristiyanların sevdiği bir yiyecekmiş. Çoğu zaman da, açık ağzına bir meyve tıkılarak servisi yapılırmış.

(87) Shylock, Antonio'dan yarım kilo et alabilme uğruna üç bin dukadan olacağını söylüyor.

(88) Shylock'un, bıçağını ayakkabısının kösele tabanında bilediği anlaşılıyor.

(89) Danyal (Daniel): Yargılarında tarafsızlığı ve bilgeliği ile ünlü peygamber.

(90) Barabas: İsa'nın yerine hapisten çıkarılarak salıverilen Yahudi haydut.

(91) "Kaptım mı bacağını": (Güreşte olduğu gibi) avantajlı duruma geçtiğini kastediyor.

(92) Gratiano, ölüm cezasını veren o iki kişilik jüriden söz ediyor ve "yargıç ben olsaydım, seni astırırdım," diyor.

(93) Troilus: Troya kralı Priamos'un oğlu. Sevdiği kız Cressida, Greklere rehine olarak verilir, ancak orada başkasını severek Troilus'a ihanet eder.

(94) Klasik mitolojide Thisbe adlı genç kız, sevgilisi Pyramus'la buluşmaya giderken bir aslanla karşılaşır ve kaçar. Daha sonra aynı yere gelen Pyramus, Thisbe'nin aslana yem olduğunu sanarak kendini öldürür.

(95) Romalı kahraman Aeneas, kısa bir aşk macerasından sonra Kartaca Kraliçesi Dido'yu terk eder. Söğüt dalı, terk edilen sevgililerin simgesiymiş.

(96) Medea: Klasik mitolojide bir büyücü kadın. Medea, sevdiği genç Jason'ın altın postu ele geçirmesine yardım eder ve Jason'ın yaşlı babası Aeson'ı da gençliğine kavuşturur. Ancak Jason sonunda yine de onu terk eder.

(97) Launcelot, kendince boru çalarak habercinin gelişini duyuruyor.

(98) Shakespeare'in zamanında gök cisimlerinin, hareketleri sırasında, insanların algılayamayacağı bir tür "tanrısal müzik" sesleri çıkardığına inanılırmış. Shakespeare müziği sık sık, toplumsal, siyasal ve ruhsal uyum simgesi olarak kullanır.

(99) Topraksı giysi: (Toprağa karışacak olan) Beden.

(100) Diana: Ay Tanrıçası.

(101) Şair: Latin şairi Ovidius. Shakespeare ve çağdaşları, Ovidius'un Dönüşümler ("Metamorphoses") adlı yapıtından çok yararlanmışlar.

(102) Erebus: Klasik mitolojide, yeraltı dünyasının bir bölümü.

(103) Klasik mitolojiye göre, Ay Tanrıçası, genç ve güzel bir delikanlı olan Endymion'a âşık olmuş ve sonsuza dek yanında yatabilmek için Endymion'un hiç uyanmayacağı bir uykuya dalmasını sağlamış.

(104) Bassanio, Portia'ya "parıltınla geceyi gündüze çeviriyorsun," diyor.

(105) Argus: Klasik mitolojide yüz gözlü canavar. Argus'un gözlerinin bir bölümü hep açık dururmuş.

(106) Gratiano, yaz günü (kar, çamur yokken) yollar nasıl onarılmazsa, kusursuz ve karılarını aldatmamış (misillemeyi hak etmemiş) kocalar da boynuzlanmaz diyor.